

ILLUSTRATION

DEŇ UČITEĽOV NA FA STU

Dátum 28. marec bol na Fakulte architektúry STU venovaný „súčasnej realite na fakulte s cieľom spoznať problémy“, čo sa dá považovať za leitmotív konferencie ku Dňu učiteľov, ktorá sa konala celý deň v aule prof. Emíla Belluša. Iniciátorom konferencie bol prof. Robert Špaček.

NASTOLENÉ PROBLÉMOVÉ OKRUHY:

- > Študijné programy sú nerovnomerne kryté funkčnými miestami profesorov a docentov, súčasný stav je výsledkom náhodného vývoja;
- > Ústavy nesúvisia so štruktúrou študijných programov, vedúci ústavov a garanti programov, prípadne prierezových predmetov nemajú definované kompetenčné vzťahy, rozhodovanie a riadenie nie je systémové;
- > Rozdelenie výkonov a následne finančných prostriedkov najmä mzdových, vytvára prostredie neproduktívnej konkurencie a uzatváranie ústavov, kde sa kooperácie stávajú nevýhodou;
- > Pokiaľ je garant programu zároveň vedúcim ústavu, stráca zo zreteľa systémovú nadradenosť programu, sústreďuje sa na popularitu, zmyslom jeho práce sa stávajú kvantifikovateľné výkony;
- > Ak všetky ústavy budú mať rovnaké, nezmyselne vysoké výkony, stav bude rovnaký ako keď majú všetci rovnako nízke výkony;

- > Paradoxne AIS postupne prináša učiteľom čoraz viac administratívnych činností;
- > Univerzita, fakulta potrebuje menej vnútornej samosprávnosti a viac manažmentu.

K nastoleným problémom si garanti programov a vedúci ústavov mali pripraviť príspevky a vyjadriť svoje názory na:

- > obsahové a výkonové potenciály predmetov a skupín predmetov s cieľom fixovať štruktúru funkčných miest prof. a doc. v rámci študijných programov;
- > kompetenčné vzťahy medzi garantmi programov, predmetov a vedúcimi ústavov;
- > na vzťah medzi štruktúrou programov a ústavov, napríklad ústavy kopírujú programy tretieho stupňa, a tým aj systémovú výskumnú orientáciu; na zmenu delenia mzdových prostriedkov..., napr. tarifné platy sú delené automaticky, pohyblivá čiastka podľa výkonov;
- > na systémový kariérny postup.

ILFA 8 ťažiskovo slúži ako mimoriadne číslo – zborník príspevkov, ktoré odzneli na konferencii, kde garanti študijných programov a vedúci ústavov predniesli svoje postoje a názory na školu, problémy späté s výučbou, administratívou, názory na veci, ktoré ich pália, mrazia alebo nechávajú v stave hybernácie. Nakoľko ILFA 8 bude hrubšia ako je bežne zvykom, dodané diskusné príspevky uvidíme až v budúcom čísle.

SLOVENSKÉ ŠKOLSTVO PÁCHA SAMOVRAŽDU

PROF. ING. ARCH. ROBERT ŠPAČEK, CSC.

Eufória politickej korektnosti v euroamerickej kultúre postupne spôsobila úpadok hovorenia pravdy. Považujeme za slušnosť nehovoriť o svojich ostrých názoroch, a keď, tak len medzi štyrmi očami. Otvorene vyslovená nepríjemná pravda sa stala úchylkou. V tomto zmysle si požičiam prístup Thilo Sarrazina¹ a konštatujem, že **slovenské vysoké školstvo pácha samovraždu**.

1. PRIESTOR „NAD“ STU

Slovenské vysoké školstvo sa dvadsaťdva rokov vyvíja na základe eufórie zo samosprávnosti. Pokúsím sa poukázať na niektoré rizikové momenty. Nielen na Slovensku platí, že cirkvi a univerzity sú najkonzervatívnejšie inštitúcie v krajine, ale napriek tomu, dovoľm si byť radikálny: vzťah akademických senátov a manažmentu sa vyvíjal cestou rôzneho typu a stupňa nevyváženosti. Na jednej strane sú AS, VR-UR-VaUR, rektor, dekan, samosprávnymi orgánmi, na druhej strane je rektor – dekan aj šéfmenežer školy – fakulty. Cez viacero amplitúd sa vyvinul vzťah AS – VR k súčasnému posilneniu vedeckých-umeleckých rád v oblasti programatických kompetencií. Vedecké rady aspoň sčasti vnášajú do univerzít mienuku odbornej a vedeckej verejnosti. Nevyváženosť bola a sčasti stále je v oblasti kompetencií a najmä zodpovednosti. AS zvolí rektora – dekana, potom mu schvaľuje návrhy rozhodnutí, za ktorých realizáciu sa zodpovedá tomu istému senátu. Tautologická schéma. Skutočnosť, že na voľbu, či vymenovanie rektora a dekanov nemá priamy vplyv správna rada univerzity, je nezdravý anachronizmus. Uzavretý cyklus akademická obec volí akademický senát, akademický senát volí dekana, pripomína degeneráciu genofondu v uzavretých spoločenských. Z času na čas je nevyhnutné vstúpiť do systému zvonka. AS zvolí rektora – dekana, potom mu schvaľuje návrhy rozhodnutí, za ktorých realizáciu sa zodpovedá tomu istému senátu. Tautologická schéma. Skutočnosť, že na voľbu, či vymenovanie rektora a dekanov nemá priamy vplyv správna rada univerzity, je nezdravý anachronizmus. Uzavretý cyklus akademická obec volí akademický senát, akademický senát volí dekana, pripomína degeneráciu genofondu v uzavretých spoločenských.

2. ÚROVEŇ STU

Predkladám tu komentár, ktorý som pripravil k Dlhodobému zámeru rozvoja STU. Text v tejto podobe nebol zverejnený.³ Dokument predstavuje s týmto ohrozením lapálie. Nové vedenie školy premárnilo šancu v prvých týždňoch zlomíť viaceré skostnatelosti, medzitým sú zákopy v akademickej obci prehĺbené a spevnené. Dovoľm si tvrdiť, že relevantná časť akademickej obce prelomové zmeny očakávala a bola sklamaná, dôsledkom je letargia. Nemáme kvalifikované fórum na diskutovanie základných otázok života univerzity, výučbu organizujeme v podstate operatívne. Celouniverzitnú diskusiu, pokiaľ viem, naposledy zorganizoval rektor Hudoba v nadväznosti na „Baritzovu správu“ z roku 1997, a CRE hodnotenie stavu STU. Konferencia pri 70-tom výročí STU bol pokus, ktorý ostal len v deskriptívnej polohe. Bojme sa radikálnych názorov, ktoré v podstate vymedzujú diskusné pole, v rámci mákkých okrajových podmienok je výsledok diskusie amorfný. Rektor STU si v prípade DZR vypočuje parciálne názory fakúlt, na záver alibisticky na minimum osekanú diskusiu v AS, formálne sme nakoniec všetci spokojní.

s odbornými asistentmi ďaleko po 50-ke s vyššie 25ročnou akademickou praxou s pracovným pomerom na dobu neurčitú? Budú pracovať do 70-ky, najmenej, pokiaľ sú funkcionári AS, tak možno aj dlhšie. Potrebujeme podnety, facky a novú krv zvonka.

Pri tom aj súčasný zákon ako reprezentanta verejného záujmu definuje správnu radu vysokej školy, bolo by len treba posunúť kompetencie, rektora ustanoví správna rada, dekanov rektor aj proti vôli obce – vo svojej zodpovednosti – aby bolo možné robiť účinné a efektívne rozhodnutia. V našom VŠ prostredí dokonca prišlo v podstate k extrémnym anomáliám, kedy AS zvolil za rektora svojho predsedu. To je postup porovnateľný len s klasickým ruským samoderžavím.

Stále znehybňujeme a stabilizujeme tie prvky systému, ktoré majú byť pružné a naopak. Máme prirodzene v prvom rade politický problém. Zopakujem žerstvú osobnú spomienku. Nedávno som s vnučkou pozeral animovaný film Gnomeo a Júlia.⁴ Ide o dve skupiny záhradných trpaslíkov, jedni majú červené a druhí modré čiapyky. Vedú navzájom zo svojich záhrad neúctostný boj, už zrejme ani nevedia prečo, asi len pre farbu čiapok. Pripomenulo mi to súčasný stav vecí u nás, červení a modrý „trpaslíci“ sa nevedia dohodnúť vôbec na ničom. Očakávať, že by dotiahli svoj „trpasličí“ potenciál vedome až k formovaniu názoru napríklad na stratégiu rozvoja VŠ je zrejme naivné. Aj keď v najbližšom období modré čiapočky nebudú hrať žiadnu úlohu.

V prítis mnohých prípadoch plní mzda na univerzite v podstate úlohu sociálneho transferu. Univerzita je sociálna ustanovizeň, prostredníctvom dotácie zo štátneho rozpočtu vyplácaje veľkorysý sociálne dávky. Neveľmi vysoký plat, ale istý a keď je prítomnosť v práci zopár hodín v týždni, hodinová sadzba vyjde slušne. Ale niektorí iní na to musia zarobiť. Do školstva tečú peniaze ako sociálne dávky za intelektuálnu invaliditu. Akademická obec sa v relevantnom čase nedokázala vyrovnáť s ŠTB-áckou minulosťou svojich po Novembri novo (z)volených rektorov a dekanov. Morálna relativizácia dodnes vyvoláva otázky: koľko, ako kvalitných a kam smerujúcich ambícií máme. Iné oblasti závislé na etike sa dokázali s touto traumou aspoň oficiálne vyrovnáť. Akademicke prostredie povznesené nad etikou je v našom prípade smutne mysliteľné.

2. ÚROVEŇ STU

Predkladám tu komentár, ktorý som pripravil k Dlhodobému zámeru rozvoja STU. Text v tejto podobe nebol zverejnený.³ Dokument predstavuje s týmto ohrozením lapálie. Nové vedenie školy premárnilo šancu v prvých týždňoch zlomíť viaceré skostnatelosti, medzitým sú zákopy v akademickej obci prehĺbené a spevnené. Dovoľm si tvrdiť, že relevantná časť akademickej obce prelomové zmeny očakávala a bola sklamaná, dôsledkom je letargia. Nemáme kvalifikované fórum na diskutovanie základných otázok života univerzity, výučbu organizujeme v podstate operatívne. Celouniverzitnú diskusiu, pokiaľ viem, naposledy zorganizoval rektor Hudoba v nadväznosti na „Baritzovu správu“ z roku 1997, a CRE hodnotenie stavu STU. Konferencia pri 70-tom výročí STU bol pokus, ktorý ostal len v deskriptívnej polohe. Bojme sa radikálnych názorov, ktoré v podstate vymedzujú diskusné pole, v rámci mákkých okrajových podmienok je výsledok diskusie amorfný. Rektor STU si v prípade DZR vypočuje parciálne názory fakúlt, na záver alibisticky na minimum osekanú diskusiu v AS, formálne sme nakoniec všetci spokojní.

modernejším jazykom prerozprávaný konzervatívny obsah. Dlhodobý zámer rozvoja je príliš všeobecne deklaratórny. Chýba mi:

- > **vízia**
- > **strednodobá stratégia**
- > **strategická operatíva**

Nie som si istý, či máme právo sami si udeliť „titul“ národná univerzita. Pokiaľ sledujem činnosť EJA, tak jeden z hlavných „ťahov“ sleduje QA, zrejme nie formálne cez komisie na všetkých úrovniach, ale reálne a efektívne. Z bežne dostupných materiálov EJA sa dá získať orientácia na predpokladaný európsky vývoj. Poučné je možno sledovať aj európske trendy, ako dosiahnuť viac za menej, s reálne zníženým tokom financií sa ráta všeobecne. My si stále dopriavame luxus duplicit vo vzdelávaní a triestenie výskumných kapacít. Niekedy v rokoch 2003–2004 sme urobili pokus zoradiť študijné odbory na STU podľa abecedy, jednak kvôli orientácii záujemcov o štúdium a tiež pre aspoň formálne odhalenie duplicit. Tento pohľad na štúdium narazil na neprekonateľný odpor študijného oddelenia, lebo by ich zbavil kludnej zotrvačnosti, ktorá je stále ideálom väčšiny z nás. Nie je dobre, keď sa v akademickej obci rozšíri klud, že okrem vedenia sa na STU nič nezmenilo, ani tento DZR veľký nespôsobí. Haškova strana mierneho pokroku v mediách zákona bola oveľa vizionárskejšia, ako si dokázal predstaviť a nielen pre českú mentalitu. Ako sa dá prelomiť hrozivo rozšírený prístup pracovať do výšky platu? Dopláca na to zopár jedincov ochotných konať „v záujme vecí“. Toto považujem za najväčšie ohrozenie, nielen na STU. Nedostatok financií je v porovnaní s týmto ohrozením lapálie. Nové vedenie školy premárnilo šancu v prvých týždňoch zlomíť viaceré skostnatelosti, medzitým sú zákopy v akademickej obci prehĺbené a spevnené. Dovoľm si tvrdiť, že relevantná časť akademickej obce prelomové zmeny očakávala a bola sklamaná, dôsledkom je letargia. Nemáme kvalifikované fórum na diskutovanie základných otázok života univerzity, výučbu organizujeme v podstate operatívne. Celouniverzitnú diskusiu, pokiaľ viem, naposledy zorganizoval rektor Hudoba v nadväznosti na „Baritzovu správu“ z roku 1997, a CRE hodnotenie stavu STU. Konferencia pri 70-tom výročí STU bol pokus, ktorý ostal len v deskriptívnej polohe. Bojme sa radikálnych názorov, ktoré v podstate vymedzujú diskusné pole, v rámci mákkých okrajových podmienok je výsledok diskusie amorfný. Rektor STU si v prípade DZR vypočuje parciálne názory fakúlt, na záver alibisticky na minimum osekanú diskusiu v AS, formálne sme nakoniec všetci spokojní.

Do istej miery sme sa stali javiskom pre uplatňovanie klasických zákonov paradoxov. Potvrďujeme Peterov zákon: Človek tak dlho postupuje po kariérom rebríčku, až sa dostane do pozície, na ktorú nestačí – prirodzený dôsledok – postupne sú funkcie obsadené neschopnými ľuďmi. No a keď si podrobne pozrieme študijné programy a predmety šité na učiteľov, modely štúdiá majú vlastný život, podnety zvonka ani nepotrebujeme. Presne podľa Parkinsonových zákonov si sami generujeme prácu a problémy, potom sa trápime s ich riešením. K týmto vcelku bohato publikovaným zákonom pribúdajú ďalšie menej známe paradoxy (rád zopakujem). Stará múdrosť dakotských Indiánov vraj hovorí: „Nepokúšaj sa jazdiť na koni, ktorý je už mŕtvý.“⁶ My sme niekoľkým dali ešte aj ranu istoty a stále si predstavíme, že na nich jazdíme. Toto je samozrejme problém presahujúci úroveň STU, aj keď je tu aspoň čiastočne riešiteľný. Často opakovaným problémom v prostredí našich škôl je získanie a udržanie najlepších odborníkov. V medzinárodne zabehnutom prostredí majú krajne jednoduché riešenie: týchto ľudí treba zaplatiť. V reálnych slovenských podmienkach je to aj ako predstava absurdná. Je dobré budovať silnú značku STU, ale mala by byť založená na pocite vnútornej identity. Zatiaľ sme v absurdnom stave, že ľudia majú nastaveneú ako domovskú webovú stránku fakulty a nie STU. A je možné v pracovnom styku používať inú mailovú adresu ako stuba.sk? Smelo a lahostajne vpred, a noli tangere circulos meos... Archimedes na to doplatil. Budovať imidž smerom von a predstavovať si vnímanie STU zvonka je jednoduchšie ako zmobilizovať vnútornú energiu a určať ju pri živote.

Je možné nastoliť na STU stav, aby sa ľuďom oplátilo mať nápady?

Kto z externého prostredia bol oslovený, aby sa vyjadril k DZR? Alebo si vystačíme sami, aby sme si zbytočne nekomplikovali život? Pri vízií, po zväžení refazca tradícia – racionalizácia – inovácia, by sme si mali predstaviť, že náš tradícia nezvážuje a formulovať stav STU, akoby sme ju so súčasným stavom poznania a celkovým potenciálom zakladali dnes. Predstava je vzrušujúca, základné (úspešné) zlomy v histórii boli urobené takto. V súčasnosti na svete najúspešnejšia CALTECH sa netrápi tým, že nesie na pleciach zodpovednosť tradície od založenia prvej univerzity na svete, ani že ich založila Mária Terézia. Základná otázka je, či nám ide o dlhodobý zámer rozvoja, alebo alebo existencie STU. Existovať budeme nepochybne dlhodobo.

Pani dekania doc. Ing. arch. Lubica Vitková, PhD. hovorila ako hosť až v diskusii

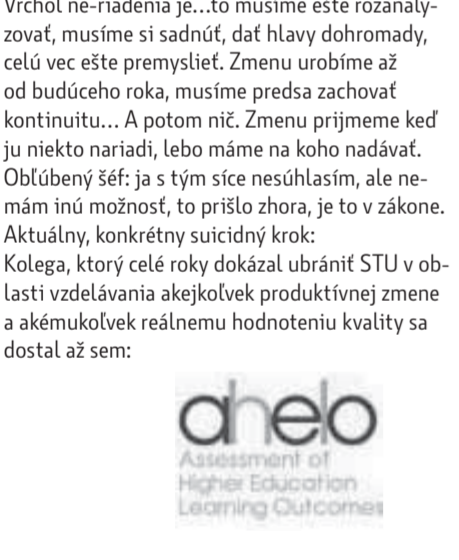

KONFERENCIA	Deň učiteľov na FA STU	2	
KONFERENCIA	Slovenské školstvo pácha samovraždu (prof. Ing. arch. Robert Špaček, CSC.)	3–5	
KONFERENCIA	Podnety k architektonickému školstvu (prof. Ing. arch. Peter Vodrážka, PhD.)	5–8	
KONFERENCIA	Námety do diskusie (prof. Ing. arch. Bohumil Kováč, PhD.)	8–11	
KONFERENCIA	Moje tri prehry (prof. Ing. arch. Julián Keppl, PhD.)	12–13	
KONFERENCIA	Kritický pohľad do „kuchyne“ ÚIV (prof. Ing. arch. akad. arch. Ivan Petelen, PhD.)	13–15	
KONFERENCIA	K aktuálnym problémom života na FA STU (doc. RNDr. Ingrid Belčáková, PhD.)/Príspevok nedodal (doc. akad. soch. Peter Paliatka)	16–17	
KONFERENCIA	Príspevok k špecifikovaniu problémov (Ing. arch. Viera Joklová, PhD.)	17–18	
KONFERENCIA	Rozvíjať tvorivosť a nepreceňovať povinné jazydy (doc. akad. soch. Milan Lukáč)	18	
KONFERENCIA	K súčasným problémom a BUDÚCEMU smerovaniu FA STU (doc. Ing. arch. Andrea Bacová, PhD.)	19–20	
KONFERENCIA	Docentské ateliéry a AIS – cesta do budúcnosti? (doc. Ing. arch. Vladimír Šimkovič, PhD.)	21–22	
KONFERENCIA	Reflexívne pohľady na výučbu konštrukcií v architektúre (doc. Ing. arch. Ján Ilkovič, PhD.)	23–26	
KONFERENCIA	Výstava MOBEX 2011–2012/CAD 2012 Medzinárodná študentská súťaž a výstava Za Marcelkou Viskupičovou – Jankovičovou	26–27	
SÚŤAŽ/VÝSTAVA OZNAMY		28	

KONKRÉTNE K RIADENIU STU

Rektor je vo svojom rozhodovaní limitovaný orgánom, ktorý nenesie žiadnu zodpovednosť, nerozhoduje ako manažér, ale ako rukojemník. Ak dekanom nestačí argumentačná sila, schovávajú sa za senátorov STU. Rektor sa uchyľuje k absurditám typu „veď sa vy dekaní dohodnite...“, v nádeji, že potom to aj senát schváli, dekan sa doma bojí, či uhral dosť v rámci kolégia rektora, lebo čo ak bude nespokojný senát fakulty. Riadenie na úrovni bývalých JRD, keď rozhodnutia schvalovala členská schôdza podľa nariadenia stránickej skupiny. V podstate to zodpovedá záhumienkárskemu princípu fungovania fakúlt v rámci STU.

Akademické senáty úspešne zabránia akýmkoľvek snahám smerujúcim k zvýšeniu efektívnosti. Pokiaľ sa systémovo nepodarí posilniť kompetencie manažmentu voči odborársky sociálne orientovanej samospráve, tak na úspešnosť v medzinárodnom kontexte môžeme zabudnúť. Racionálna schéma je jednoduchá: rektora ustanovuje správna rada univerzity, o použití verejných zdrojov rozhoduje s definitívnou platnosťou správna rada. Je to jediná cesta ako zabezpečiť verejný záujem na verejnej univerzite. V súčasnosti sú univerzity komunálne sprivatizované akademickými obcami, to nemá nič spoločné s akademickou slobodou. Vo vnútri verejnej univerzity až v súčasnosti zavádzol reálny socializmus. Nikto zo zúčastnených sa k týmto otázkam otvorene nevyjadruje, rektor od senátu závisí, senátorom sa ich pozícia v podstate páči. Sme zacyklení, snažíme sa postaviť dom z huspeniny. Je ilúzia, a čím ďalej nebezpečnejšia, myslieť si, že akademický senát je atribútom akademickej demokracie. AS univerzity je paralelný, ticho záklusný riadiaci orgán. Vrchol ne-riadenia je...to musíme ešte rozanalyzovať, musíme si sadnúť, dať hlavy dohromady, celú vec ešte premyslieť. Zmenu urobíme až od budúceho roka, musíme predsa zachovať kontinuitu... A potom nič. Zmenu prijíame keď ju niekto nariadi, lebo máme na koho nadvätať. Obľúbený šéf: ja s tým síce nesúhlasím, ale nemám inú možnosť, to prišlo zhora, je to v zákone. Aktuálny, konkrétny suicídny krok: Kolega, ktorý celé roky dokázal ubraňiť STU v oblasti vzdelávania akejkoľvek produktívnej zmene a akémukoľvek reálnemu hodnoteniu kvality sa dostal až sem:

Centrálny rozvojový projekt Implementácia projektu Organizácie pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj AHELO na slovenských vysokých školách.

ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE
Ako sme už uviedli, Slovensko sa prihlásilo do projektu AHELO vo všetkých troch oblastiach. Úlohu národného centra vykonáva ministerstvo, na ministerstve za projekt zodpovedá poradca ministra doc. Peter Mederly, kontakt: peter.mederly@minedu.sk. Implementáciu projektu v oblasti všeobecných schopností zabezpečuje kolektív vybraných pracovníkov Univerzity Mateja Bela. Národným manažérom projektu v oblasti všeobecných schopností je prof. Roman Nedela, kontakt: nedela@savbb.sk. Implementáciu projektu v oblasti ekonómie zabezpečuje kolektív vybraných pracovníkov Univerzity Komenského. Národným manažérom projektu v oblasti ekonómie je doc. Ján Boda, kontakt: jan.boda@fmph.uniba.sk. Implementáciu projektu v oblasti stavebníctva zabezpečuje kolektív vybraných pracovníkov Slovenskej technickej univerzity. Národným manažérom projektu v oblasti stavebníctva je prof. Ján Kalužný,

kontakt: jan.kaluzny@stuba.sk.7
Účinnejší spôsob samovraždy by musel niekto veľmi vtipný dlho a práčne vymýšľať.

3. FAKULTA ARCHITEKTÚRY
Hierarchizácia_vízia
Študijný odbor_študijný program_univerzita_fakulta
Študijný odbor môže existovať ako nezávislá jednotka v rámci univerzity a môže byť organizačne inštitucionalizovaný. Je možné základné členenie univerzity na:

1. faculty of design, ktorá združuje konštručné – experimentálny výskum a „research by design“ – laboratória, dielne a tvorivé dielne

2. faculty of science – základný výskum – laboratória

3. Prípadne faculty of arts (humanities)
Architektúra sa „nájde“ v 1., prípadne 3.

SÚČASNÁ REALITA FA STU
Študijný program v odbore je akreditovaný, realizovaný v podstate v súlade s akreditáciou. Fakulta funguje ako škola, externé výkony si nakupuje od ostatných fakúlt v rámci STU, stav ja absurdný, ako obchodné vzťahy medzi súkromnými firmami.
Problémy:

> Študijné programy sú nerovnomerne kryté funkčnými miestami profesorov a docentov, súčasný stav je výsledkom náhodného, až svojvoľného vývoja
> Ústavy nesúvisia so štruktúrou študijných programov, vedúci ústavov a garanti programov, prípadne prierezových predmetov nemajú definované kompetenčné vzťahy, rozhodovanie a riadenie je založené na kolegiálite, nie systémovo
> Rozdelenie výkonov a následne finančných prostriedkov najmä mzdových, vytvára prostredie neproduktívnej konkurencie a uzatváranie ústavov, kooperácie sa stávajú nevýhodou
> Pokiaľ je garant programu zároveň vedúcim ústavu, stráca zo zreteľa systémový nadradenost programu, sústreďuje sa na popularitu pred členmi ústavu, zmyslom práce vedúceho sa stávajú kvantifikovateľné výkony
> Pokiaľ všetky ústavy budú mať rovnaké, nezmyselne vysoké výkony, stav bude rovnaký ako keď majú všetci rovnako nízke výkony
> Paradoxne AIS postupne prináša učiteľom

čoraz viac administratívnych činností, učiteľský pracovný čas „zlacnieva“

Príspevky jednotlivých prednášateľov majú v zásade reagovať na nasledovné tézy:
> Výkonové potenciály predmetov a skupín predmetov s cieľom fixovať štruktúru funkčných miest prof. a doc. v rámci študijných programov
> Názor na kompetenčné vzťahy medzi garantmi programov, predmetov a vedúcimi ústavov
> Názor na vzťah medzi štruktúrou programov a ústavov, napríklad ústavy kopírujú programy tretieho stupňa, a tým aj systémovú výskumnú orientáciu
> Názor na zmenu delenia mzdových prostriedkov, napr. tarifné platy sú delené automaticky, pohyblivá čiastka podľa výkonov
> Názor na systémový kariérny postup (viď nižšie)

NÁVRH KONCEPCIE PERSONÁLNEJ „KOSTRY“ FA STU (prvý návrh po diskusií s vedúcimi ústavov 28.10.2010 a ich reakciách), diskusia je stále v latentnom stave.
1. funkčné miesta profesorov: podľa zákona: „VŠ učiteľ pôsobiaci vo funkcii profesora na študijnom odbore je v rámci VŠ alebo fakulty zodpovedný za výskum a vzdelávanie v tomto študijnom odbore. Prispieva svojou výskumnou, vývojovou, odbornou, umeleckou a organizačnou činnosťou k rozvoju poznania v tomto štud. odbore a k objasňovaniu vzťahov s ostatnými študijnými odbormi; garantuje alebo sa zúčastňuje na garantovaní kvality a rozvoja študijného programu, ktorý VŠ alebo fakuta uskutočňuje. V oblasti vedy a techniky alebo umenia patrí medzi pracovné povinnosti profesora formovanie trendov a koncepcií, výskumná, vývojová alebo umelecká činnosť a zverejňovanie jej výsledkov v časopisoch a na vedeckých, odborných alebo umeleckých podujatiach medzinárodného významu, vedenie výskumných alebo umeleckých tímov a organizovanie medzinárodných vedeckých alebo umeleckých podujatí.“

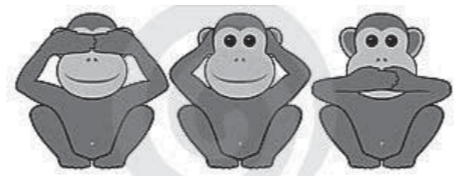
Navrhujem doplniť:
podieťa sa na príprave, vypracovaní akreditačného spisu a garantovaní študijného programu.
Pri vyhlásení výberového konania sa uvedie konkrétny ŠP a ďalšie konkrétne okolnosti. Pri hodnotení uchádzača s titulom doc. sa prihliada na plnenie kritérií prof. a potenciál garantovať ŠP; pri uchádzačovi s titulom prof. sa hodnotí potenciál garantovať ŠP.
Fakulta bude mať vypracovaný štruktúru funkčných miest profesorov a docentov.

2. „akademická kariéra“
doktorandi vykonávajú v stanovenom rozsahu funkciu asistentov. Po obhajobe na základe výberového konania obsadia funkciu OA najviac na 5 rokov. Podmienku pre účasť v ďalšom výberovom konaní je splnenie podmienok pre habilitáciu. Kvalitná dizertačná práca publikovaná ako monografia je dobré východisko pre habilitačnú prácu. Pokiaľ dizertačná práca neposkytuje potenciál na habilitáciu, je otázne, či FA má o pracovníka záujem. V priebehu 1 (2) rokov ďalšieho pôsobenia vo funkcii OA sa kolegovia habilitujú. Po vymenovaní za docenta zotrávajú vo funkcii OA do uvoľnenia funkčného miesta docenta, o ktoré sa následne uchádzajú vo výberovom konaní. 7–8 rokov po obhajobe dizertačnej práce je dostatočný čas na odborné aj osobnostné vyformovanie učiteľa na pôsobenie v pozícii doc.

Pôsobenie vynikajúcich odborníkov z praxe:
a) na dlhšiu dobu výlučne vo funkciách „hostujúci učiteľ“ (preveríme možnosti voľného použitia tohto pojmu), hosťujúci profesor, na základe pracovnej zmluvy
b) na kratšiu dobu na základe dohody o vykonaní práce
Návrhy podáva vedúci ústavu.
Priebeh vymenovacieho konania za profesora a získanie vedecko-akademickeho titulu profesor je preukázaním osobnej spôsobilosti v kontexte systémovej potreby. Profesor zotráva na funkčnom mieste docenta do uvoľnenia funkčného miesta profesora, o ktoré sa následne uchádza vo výberovom konaní.

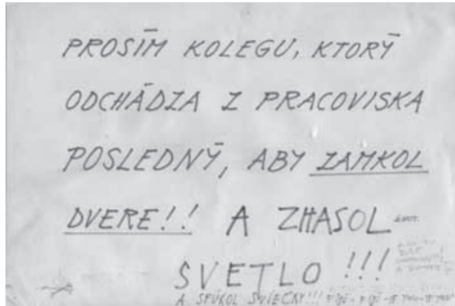
Zjednodušený SWOT postup:
S – pri troche úsilia preukážeme, že sme najlepší
W – sme pomalí a nepružní, zaoberáme sa druhou- ,treťorádymi problémami, chyba nám ostá sebadefinícia, nie sme v reálnom čase schopní sformulovať produktívny text sami o sebe – nie sme dostatočne identifikovaní s (našou?) fakultou
O – takmer neobmedzené – aktuálne je potrebné koordinovať podiel SKA na vzdelávaní vo vzťahu k výkonu profesie, v systéme vzdelávania a akreditácie je profesný partner výhodou
T interné:
– uzatvárame sa do akademickej metafyziky, málo reflektujeme vonkajšie vplyvy
– vzdelávanie približuje existujú inžinierstvu... dôvody: pri vzdelávacej sebadefinícii hovoríme dokonca o remesle
– príliš mnohí kolegovia učia tu, čo ako-tak vedia, nie to, čo by potreboval systém vzdelávania
– príliš mnohí z nás sú príliš spokojní so súčasným stavom
externé:
– latentné kolaterálne škody vyplývajúce zo snáh a činností kolegov zo SvF a SKSÍ, pozri napr. diskusiu o autorstve v ES (Ralbovský, Majdúch, Šujan, Špaček),⁹ mnoho problémov nevnímame, lebo sa chováme ako tie tri opice

– výkon povolania v Európe sa liberalizuje, pozri novelizovanú smernicu⁹
– to isté platí pre vzdelávanie, je otázkou času, keď „notifikáciu“ EK budú mať všetky školy architektúry, ale aj staviteľstva...stratíme náskok súčasnej komparatívnej výhody
– zatiaľ sme dokázali zamedziť schizme v architektonickom vzdelávaní typu ČVUT, VUT, dlhodobó tento stav neudržíme, budeme sa musieť voči SvF vymedziť

Tézy tejto konferencie chcú prispieť k riešeniu... (ohrození?)

Toto nás sprevádza pri odchode z ústavu niekoľko rokov...

Poznámky:
[1] Thilo Sarrazin: Německo páchá sebevraždou, Academia, Praha 2011

[2] použité v príhovore: **Dve funkčné obdobia vedenia Fakulty architektúry STU (mojich desať rokov)**, (Inaugurácia dekana 16. 09.2002), text bol následne publikovaný napr.:

Projekt 05/02, s.33-35

Spektrum okt.-nov. 2002/03, s.9-10

[3] Vzdelávanie, vzdelanie, vzdelanosť, – Projekt 06/08, s. 33-37

[4] príklad som použil v diskusií, ARCH 09/2011, s.22-27

[5] poznámky som použil len neoficiálne s tým, že som pripravený ich zverejniť

[6] podľa príspevku „Customer Relationship Management“ Tomáša Liberta, poradcu pre marketing a personalistiku z CASPRIO 2007 (http://www.casprio.upol.cz/seminare.htm#2007)
Jedna moudrost dakotských Indiánů říká:„Když zjistíš, že jedeš na mrtvém koni, sesedni“
obvykle ale:

> *Prohlásíme:„Žádný kůň nemůže být tak mrtvý abychom ho ještě nemohli tlouct!“*

> *Obstaráme si silnější bič.*

> *Zařadíme trénink na zlepšení jezdeckých dovedností.*

> *Uvolníme dodatečné prostředky, abychom zvýšili výkonnost mrtvého koně.*

> *Dokoupíme nástroje, které učiní mrtvé koně rychlejšími.*

> *Vyměníme jezdc.*

> *Zapřáhneme dohromady více mrtvých koní, aby byli společně rychlejší.*

> *Navštívíme jiná místa, abychom se podívali, jak tam jezdí na koních.*

> *Provedeme srovnání různě mrtvých koní. Založíme Task – Force, abychom našli uplatnění pro mrtvé koně.*

> *Pro jízdu na mrtvém koni najdeme lidi z venku.*

> *Uděláme studii, abychom zjistili, zda existují levnější paradi.*

> *Řekneme:„Ale takhle jsme na koni vždycky jezdili.“*

> *Prohlásíme, že náš mrtvý kůň je lepší, efektivnější a levnější.*

> *Přepracujeme výkonnostní podmínky pro koně nebo změníme kategorie, které určují, zda je kůň mrtvý.*

[7] http://www.joblife.sk/joblife/advice/tip/id/853/

[8] Diskusné fórum, ES 3/2012, s.36-39

[9] http://www.ace-cae.eu/public/contents/index/category_id/11/language/en

EUROPEAN COMMISSION

Brussels, 19.12.2011

COM(2011) 883 final

2011/0435 (COD)

Proposal for a

DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Directive 2005/36/EC on the recognition of professional qualifications and Regulation on administrative cooperation through the Internal Market Information System

PODNETY K ARCHITEKTONICKÉMU ŠKOLSTVU

PROF. ING. ARCH. PETER VODRÁŽKA, PHD.

Od roku 2000 sme vzali na svoje plecía zodpovednosť za ďalší osud výučby architektúry na Slovenskej technickej univerzite. Doposiaľ som po tretkrát po sebe hlavným garantom študijného programu Architektúra a urbanizmus v študijnom odbore 5.1.1. Architektúra a urbanizmus v 1. stupni vysokoškolského štúdia, teda v bakalárskom stupni. V tom čase som mal štyridsaťosem rokov, dnes o dvanásť rokov viac. Myslím si, že je to dostatočne dlhý čas na to, aby som dokázal zhodnotiť pozitíva aj negatíva toho, čo súviselo s vypracovaním, so zavedením a s aplikáciou Akreditačných spisov v podmienkach našej fakulty, na základe schválenia ktorých môžeme vykonávať výučbu v študijnom odbore 5.1.1. Architektúra a urbanizmus. Zacitujem z webovej stránky Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky: „Akreditačné činnosti pre vysoké školy zabezpečuje Akreditačná komisia, poradný orgán vlády Slovenskej republiky. Akreditačná komisia bola zriadená vládou SR v roku 1990 ako jej poradný orgán. Za svoju činnosť zodpovedá vláde SR, ktorej raz za dva roky predkladá správu o svojej činnosti. Činnosť AK finančne a materiálne zabezpečuje Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR. **Základnou úlohou AK je sledovať, posudzovať a nezávisle hodnotiť kvalitu vzdelávacej, výskumnej, vývojovej, umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti vysokých škôl. Komplexne posudzuje podmienky, v ktorých sa tieto činnosti na jednotlivých vysokých školách uskutočňujú. Cieľom AK je na základe nezávislého hodnotenia prispieť k zefektívneniu a zvýšeniu kvality poskytovaného vzdelávania na vysokých školách a vypracovať odporúčania na zlepšenie práce vysokých škôl.“**

Toto hodnotenie prebieha v štvorročných intervaloch, pri komplexnej akreditácii vysokých škôl v roku 2008, v ktorej bola hodnotená STU ako celok, v šesťročných intervaloch. Akreditačný spis vychádza a plne rešpektuje Smernicu na obsah vzdelania a odbornej prípravy architekta v štátoch Európskej únie, ktorá nadobudla platnosť 20. 10. 2005. K najdôležitejším častiam akreditačného spisu patrí stanovenie profilu absolventa, pričom citujem z nášho akreditačného spisu „Na základe § 51 ods. (10) zákona sa študijný program uskutočňuje v súlade s osobitnými predpismi. **Profil absolventa sa odvíja od požiadaviek UIA na vzdelanie potrebných pre výkon architekta. Študijný program je zameraný primárne na prípravu absolventa, ktorý splňa predpoklady pre vstup na inžinierske štúdium v tom istom alebo príbuznom študijnom programe v rámci odboru alebo v rámci príbuzných študijných odborov. Absolventi dokážu pod dohľadom autorizovaného architekta alebo inej oprávnenej osoby spracovať architektonické alebo urbanistické návrhy a projekty. Sú spôsobilí pripravovať a vyhodnocovať podklady pre potreby architektonického alebo urbanistického návrhovania. V časti d.) dopĺňujúce vedomosti a schopnosti sa uvádza, že absolvent stupňa je ďalej spôsobilý vyhotovovať architektonické alebo urbanistické návrhy a projekty podľa bodu c.)** počítačovými alebo manuálnymi technikami, tieto návrhy vyhotovovať s ohľadom na trendy vývoja v oblasti architektúry a urbanizmu, pričom zohľadňuje existujúce kultúrne dedičstvo, ovláda základy urbanistickej tvorby, ovláda základy tvorby vnútorných priestorov stavieb, ovláda základy problematiky dotvárania exteriérov stavieb, parkové a záhradné úpravy. A napokon v časti Profilu absolventa pod bodom e.) je nesmierne dôležité uplatnenie absolventa v praxi na základe získanej spôsobilosti.

Takto postavenému profilu absolventa musia zodpovedať aj jednotky študijného programu a ich charakteristika. Tu je nesmierne dôležitá téza, že „Jadrom študijného programu bakalárskeho štúdia je výučba v ateliéroch architektonického navrhovania, ktorých zadanía postupne od 1. semestra majú stále zložitejšiu dispozíčno–prevádzkovú schému od najjednoduchších stavieb po dispozične náročné polyfunkčné objekty, prípadne v urbanistickej dimenzii urbanisticko-architektonické súbory na úrovni

zóny. Postupné narastanie zložitosti ateliérovej tvorby je sledované predmetmi stavebno-konštruktívneho základu, predmetmi dejín architektúry, typológie, urbanizmu, obnovy pamiatok, otázok vplyvu prostredia na architektúru, interiéru a univerzálneho dizajnu. Sprievodným znakom bakalárskeho stupňa štúdia je značný rozsah výtvarných predmetov ako aj počítačovej podpory architektonickej a urbanistickej tvorby. Prvé tri roky štúdia pozostávajú z povinných predmetov, štvrtý, záverečný rok I. stupňa štúdia má za cieľ výučbu vo výberových moduloch z ateliérom. **Záverečná práca pozostáva z ateliérovej tvorby, ktorú sprevádza seminár z ateliérovej tvorby.**

1. rok		2. rok		3. rok		4. rok	
1.sem	2.sem	3.sem	4.sem	5.sem	6.sem	7.sem	8.sem
Kontrolný semester min. 15 kr.						Moduly výberových predmetov s ateliérom Modul I-X	
Nosný predmet:		Nosný predmet:		Nosný predmet:		Nosný predmet:	
Základy arch. navrhov. I	Základy arch. navrhov. II	Ateliér arch. navrh. I	Ateliér arch. navrh. II	Ateliér arch. navrh. III	Ateliér arch. navrh. IV	Ateliér arch. navrh. VI	AT VIII Záverečná práca
8 kr.		8 kr.		10 kr.		13 kr.	
25 h		25+2 h		24+2 h		24 h	
30 kr		30 kr		30 kr		30 kr	
30 kr		30 kr		30		30 kr	

STUDIJNÝ PROGRAM: Architektúra a urbanizmus		stupeň štúdia: bakalárske					
Študijný odbor: 5.1.1. Architektúra a urbanizmus		forma štúdia: denné					
Povinné predmety	1. rok ZS LS	2. rok ZS LS	3. rok ZS LS	4. rok ZS LS	Sposob ukončenia	Kredity ECTS	
Blok architektonického navrhovania a jeho ateliérov							
Spolu	74					114	
Základy architektonického navrhovania I, II	0-4	0-4			kz	8,3	
Ateliér arch. navrhovania I – III		0-6	0-6		kz	10,10,10	
Ateliér arch. navrhovania IV malý – obnova pamiatok			0-3		kz	5	
Ateliér arch. navrhovania V malý – urbanizmus			0-3		kz	5	
Ateliér arch. navrhovania VI malý – urbanizmus				0-11	kz	15	
Ateliér navrhovania VII výberné dielo v arch.				0-3	kz	4	
Ateliér VIII – záverečná Bc. práca I. Arch. projekt resp. Urb. projekt				0-16	kz	21	
Ateliérový seminár I, II				0-3	0-3	kz, kz	4, 4
Špeciálny ateliér CAD				0-2		kz	3
Architektonická kompozícia		2-2				z.s	5
Urbanistická kompozícia			2-2			z.s	5
Blok konštruktívno-technických disciplín v oblasti stavebníctva							
Spolu							
Stavebníctvo I – V	3-2	2-2	2-1	2-1	2-1	z.s	5, 4, 3, 3,3
Nosné konštrukcie I, II				2-1	2-2	z.s	3,4
Požiarne bezpečnosť budov				1-0		s	1
Projekt stavby				1-0		s	1
Statika I, II			2-1	1-1		z.s	3, 2
Stavebná fyzika I, II		1-1	1-1			z.s	2, 2
Technické zariadenia budov I, II			2-1	2-1		z.s	3, 3
Geodézia		1-0				s	1
Blok teoretických predmetov jadra odboru							
Spolu						14	
Architektúra a prostredie I		2-1				z.s	3
Obytné budovy		2-2				z.s	4
Občianske budovy I, II		2-1	2-1			z.s	3, 3
Obnova pamiatok			2-1			z.s	3
Interiér			2-1			z.s	3
Krajinná a parková architektúra			2-1			z.s	3
Urbanizmus I, II			2-1	2-1		z.s	3, 3
Úvod do legislatívy v A a U				1-0		s	1
Univerzálny dizajn				1-1		z.s	2
Výrobné a inžinierske stavby		2-1				z.s	3
Teoretický predmet I. výberového modulu				2-0		s	2
Teoretický predmet II. výberového modulu				2-0		s	2
Blok z oblasti dejín architektúry a umenia							
Spolu						14	
Úvod do arch. a urbanizmu		1-0				s	1
Dejiny architektúry a umenia I – IV			2-1	2-1	2-1	z.s	3, 3, 3, 3
Dejiny stavby miest				2-0		s	2
Blok predmetov na podporu vizuálnych metód							
Spolu						3	
Architektonické kreslenie		0-3				kz	3
Kreslenie I, II		0-4	0-3			kz	5, 3
Modelovanie			0-3			kz	3
Zákl. počítač. podb. arch. a urb. tv.			0-2			kz	2
Deskriptívna geometria I, II		2-2	1-1			z.s	4, 2
Cudzí jazyky							
Spolu						3	
Cudzí jazyk A, N, F, I, II		0-2	0-2			kz, kz,	1, 1
Osbobná komunikácia A,N,F			0-2			kz,	1
Matematika							
Matematika		2-2				z.s	4
Spolu štádium	25	25	25+2	24	23	30 + 21 kr	240
			197 + 6			41s	

Bc. ŠTUDIJNÝ PROGRAM ARCHITEKTÚRA A URBANIZMUS V SCHÉME ŠTÚDIA V ODBORE 5.1.1. ARCHITEKTÚRA A URBANIZMUS NA FA STU V BRATISLAVE

Bc									ING. ARCHITEKTÚRA				ING. URBANIZMUS				
ECTS	I		II		III		IV		I				II				
	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	1	2	3	4	
1																	
2																	
3																	
4																	
5																	
6																	
7																	
8																	
9																	
10																	
11																	
12																	
13																	
14																	
15																	
16																	
17																	
18																	
19																	
20																	
21																	
22																	
23																	
24																	
25																	
26																	
27																	
28																	
29																	
30																	
ateliéry arch. navrhovania	výchovné a vizuálne disciplíny (kreslenie, deskriptívna, počítačové metódy, kompozícia)								ateliéry arch. a urb. tvorby								
ateliérové semináre	matematika								výberová časť bc. štúdia								
konštruktívno-technické disciplíny	humanitné disciplíny (cudzí jazyky, dejiny architektúry)								spoločné teoretické predmety odboru								
teoretické disciplíny odboru	25 počet kreditov kontroly I. semestra štúdia								teoretické predmety programu a zamerania								

STUDIJNÝ PROGRAM: Architektúra a urbanizmus		stupeň štúdia: bakalárske	
Študijný odbor: 5.1.1. Architektúra a urbanizmus		forma štúdia: denné	
Predmet	4. rok ZS LS	Sposob ukončenia	Kredity ECTS
Povinné valiteľné predmety – moduly M1 – M 9*			
Modul M 1 - Obytné budovy			
Súčasný bytový dom	2-0	s	2
Kontexty súčasného bývania	2-0	s	2
Modul M 2 - Občianske budovy			
Architektúra občianskych stavieb v súčasnosti	2-0	s	2
Nové prístavy v navrhovaní občianskych budov – úvod do digitálnej arch.	2-0	s	2
Modul M 3 - Výrobné a inžinierske stavby			
Stavby pre nekonvenčné agropodnikanie	2-0	s	2
Štruktúra výrobného závodu	2-0	s	2
Modul M 4 - Interiér			
Dráhny interiérov	2-0	s	2
Prvky stavebného interiéru	2-0	s	2
Modul M 5 - Obnova pamiatok			
Kultúrne dedičstvo Slovenska	2-0	s	2
Obnova architektonického dedičstva – príprava a realizácia	2-0	s	2
Modul M 6 – Architektúra a ekológia			
Navrhovanie architektúry ohľadujúcej k prostrediu	2-0	s	2
Nízka energetická domy	2-0	s	2
Modul M 7 - Konštrukcie v architektúre			
Poruchy stavieb	2-0	s	2
Materiál v architektúre	2-0	s	2
Modul M 8 - Urbanizmus			
Súčasnosť a perspektívy architektonickej a urbanistickej tvorby	2-0	s	2
Dejiny stavby miest na Slovensku	2-0	s	2
Modul M 9 - Krajinná a zahradná architektúra			
Koncepcia tvorby sídelnej zelene A	2-0	s	2
Prvky a materiály v krajinskej a parkovej tvorbe	2-0	s	2
Modul ZM - Zahradná mobilita			
Zahradná mobilita	25 h		30

Poznámky:

* Predmety modulu (ateliér VI, atel. seminár I. a 2 teoretické predmety) si študent zapisuje ako jeden celok.

** Modul ZM si možno vybrať v súlade s Pravidlami pre absolvovanie časti štúdia v zahraničí. Počet získaných kreditov bude závislý od uznávacieho konania.

Podmienky pre ukončenie štúdia:

– získať spolu min. 240 kreditov, z toho:

216 kreditov z povinných predmetov,

3 kredity za absolvovanie cudzieho jazyka I-II a odbornej komunikácie v cudzom jazyku

21 kreditov za absolvovanie výberového modulu resp. mobility

– absolvovať všetky súčasť I. štátnej skúšky:

1. Teória a dejiny architektúry a urbanizmu

2. Teória a navrhovanie konštrukcií pozemných stavieb

3. Obhajoba záverečnej Bc. práce so súborným portfóliom

6

CHARAKTERISTIKA ATELIÉROV:

Postup ateliérových tvorieb sleduje postupne rastúcu zložitost funkčno-prevádzkových parametrov zadania, konštruktívnych nárokov a požiadaviek na celkovú ideu architektonického konceptu.

AT I.: ateliér architektonického navrhovania – problematika monofunkčnej stavby s funkciou bývania s nižšími nárokmi na konštruktívno-technické riešenie (rodinný dom)

AT II.: ateliér architektonického navrhovania – problematika jednoduchého polyfunkčnej stavby s nosnou funkciou bývania (napr. bytový dom s opakujúcimi sa podlažiami a parterom vybavenosti)

AT III.: ateliér architektonického navrhovania – problematika prevádzkovo zložitejšieho resp. polyfunkčného objektu s vyššími nárokmi na konštruktívno-technické a dispozično-prevádzkové riešenie (objekt občianskych stavieb, výrobných alebo inžinierskych stavieb)

AT IV.: ateliér urbanistickej – architektonického navrhovania na úrovni zóny

AT V.: ateliér architektonického navrhovania v rámci modulu výberových predmetov, ktorým sa môže študent hlbšie profilovať v niektorej z oblastí architektonickej, urbanistickej alebo krajinárskej tvorby

AT VI.: Záverečná práca – architektonický projekt, rozsah:

– Komplexný architektonický projekt menšej stavby na úrovni projektu stavby pre stavebné povolenie

– Urbanistický projekt na úrovni regulačného plánu menšej zóny alebo projektu exteriérových úprav

CHARAKTERISTIKA ZÁVEREČNEJ PRÁCE:

Požiadavky na záverečnú prácu - architektonický projekt:

V záverečnej práci musí študent bakalárskeho štúdia preukázať schopnosť navrhovať, na

vysokej úrovni aplikovať nadobudnutú vedomosť a návyky v rámci záverečného projektu a semináru k záverečnej práci. Cieľom seminára je

teoreticko-metodická príprava k záverečnému projektu, v rámci ktorej preukáže študent schopnosť pracovať s literatúrou, normami, predpismi a zároveň si spravi konceptnú prípravu záverečnej práce.

Študent v záverečnej práci spracováva zadanie v oblasti všetkých typologických druhov objektov do úrovne projektu stavby pre stavebné povolenie. Rozsah zadania sa odvíja od jednoduchých dispozične a prevádzkovo charakterizovaných objektov menšieho až stredného objemu (rodinný dom, mestská vila, menšia bytovka,

menej zložitý objekt občianskej vybavenosti a podobne). Záverečný projekt spracováva v súčinnosti s jednotlivými profesiami. Súčasťou zadania je zapojenie výtvarných diel do architektonickej koncepcie, samotné výtvarné dielo spracováva študent v paralelnom predmete.

Tieto tézy z akreditačného spisu predstavujú základné premisy, ktorými sme sa museli riadiť pri zostavovaní študijných plánov pre jednotlivé ročníky a semestre. Samozrejme, že aj pri zostavovaní týchto nie je ponechané na svojvoľu garantov, ako nakladajú s jednotlivými predmetmi a ich výmerami, ale je potrebné sa vtesnať do predurčených mantinelov. Zároveň požiadavku viac ako 50% výmery kreditov pre ateliérovú tvorbu, zohľadnenie proporcií jednotlivých tematických okruhov predmetov.

Zastúpenie predmetov v predmetových skupinách podľa EAAE – ENHSA:

A. OKRUH ZÁKLADNÝCH PREDMETOV

spolu 29 kreditov, t.j. 12,18% z celkovej výmery kreditov

spolu 29 hodín, t.j. 14,42% z celkovej výmery hodín

B. STAVEBNÉ A KONŠTRUKČNÉ PROCESY

spolu 44 kreditov, t.j. 18,49% z celkovej výmery kreditov

spolu 44 hodín, t.j. 21,89% z celkovej výmery hodín

C. POZNANIE PROSTREDIA

spolu 31 kreditov, t.j. 13,03% z celkovej výmery kreditov

spolu 31 hodín, t.j. 15,42% z celkovej výmery hodín

D. PRÍPRAVA PROJEKTU A TVORBA

spolu 131 kreditov, t.j. 55,04% z celkovej výmery kreditov

spolu 91 hodín, t.j. 45,28% z celkovej výmery hodín

E. DOPLŇUJÚCE Š

I. ROČNÍK, 2. SEMESTER

> Grafické zadania z predmetov: Architektonická kompozícia, Obytné budovy, sú časovo náročné a študentom zaberajú čas na nosný predmet, ktorým je Architektonické navrhovanie II. Tým, že spomenuté predmety majú pevne zadané zadania, ktoré je treba odovzdať v určených termínoch (z týždňa na týždeň) a architektonické navrhovanie je realizované prostredníctvom konzultácii (teda žiaden pevný harmonogram – množstvo práce), študentom na tento predmet, kde by mali prejavíť svoju kreativitu, zostáva len tolko času, koľko im zostane popri ostatných zadaniach. > Architektonická kompozícia – predmet je náročný na čas spracovania zadani (celkovo zaberajú študentom najviac času). Opakujú sa pripomienky na nejasne formulované zadania a subjektívne kritéria ich hodnotenia.

II. ROČNÍK, 3. SEMESTER

> Technické zariadenie budov I – opakované sťažnosti študentov na vynucovanie si účasti študentov na prednáškach (prezenčné listiny), obsah prednášok má charakter čítania skript. Predmet by mal naučiť základom problematiky, princípom a komunikácii s profesistami, ale na skúške je od študentov vyžadované vedieť presne prekrესlovať obrázky zo skript (iná odpoveď ako tá v skriptách nie je možná).

III. ROČNÍK, 4. SEMESTER

> Technické zariadenie budov II. – obdobne ako Technické zariadenie budov I. – prekreslenie obrázkov zo skript je dôležitejšie ako pochopenie problematiky. > Výrobné a inžinierske stavby – príliš veľa učiva obsiahnutého v predmete a tomu neprimerané podklady na skúšku (veľa rôznych skript a nie je v nich zachytená problematika v takej šírke a komplexnosti ako je od študentov vyžadovaná) – keby toho bolo o niečo menej možno by si študenti viac z toho odniesli.

III. ROČNÍK, 5. SEMESTER

> Staviteľstvo IV – disproporcia medzi cvičeniami a tým, čo je po študentoch vyžadované na skúške. Na cvičeniach si študenti len vyhľadávajú príklady realizovaných stavieb vo svete a na skúške je od nich v limitovanom čase požadovaný návrh nosného systému, čo na cvičeniach nerobili. > Nosné konštrukcie I – slabá úroveň cvičení – zo strany študentov kritika na nepresvedčivo vysvetlené niektoré časti učiva.

III. ROČNÍK, 6. SEMESTER

> Kumulácia grafických prác – Krajinná a parková architektúra, Urbanizmus II., Ateliér z Urbanizmu, Ateliér Arch. Navrhovania IV – obnova pamiatok, Interiér. Z toho prakticky tri ateliéry máme v jeden deň (Interiér, Ateliér z Urbanizmu, Ateliér Arch. Navrhovania IV – obnova pamiatok) – prekrývanie konzultácii, organizačné problémy, > Podľa študijného programu predmet Interiér má výmeru 2-1, teda 2 hod. prednášok a hodina cvičení, požadujú sa výkony a výsledky ako na ateliérovej tvorbe. > Ručné spracovanie Urbanizmu II. a Ateliéru z Urbanizmu neurýchľuje adjustáž (aspoň časť ateliéru alebo cvičení by mohla byť spracovávaná na počítači).

IV. ROČNÍK, 7. SEMESTER

> Výučba v Moduloch je rozhodne prínosom. Umožňuje aspoň čiastočnú špecializáciu, aj keď nie je pravidlom, že túto špecializáciu si študent preklopí aj do inžinierskeho stupňa. Na druhej strane dávajú predmety v Moduloch príležitosť pre mladých pedagógov garantovať jednotlivé predmety a tým naplňať jednu z požiadaviek ďalšieho kvalifikačného rastu. > Projekt stavby – z hľadiska reálneho poznania v praktickej činnosti rozhodne dôležitý predmet, avšak s nedostatočnou výmerou. > Špecializovaný ateliér CAAD s rozsahom 0-2

mal pôvodne pripravovať študentov prezentácii výstupov ateliérovej tvorby, v súčasnosti sa jeho charakter približuje ateliérovej tvorbe.

IV. ROČNÍK, 8. SEMESTER

> Ateliér navrhovania VII predstavuje najkomplexnejší projekt – záverečnú prácu na fakulte, ako jediný z predmetov ateliérovej tvorby nekončí na úrovni urbanisticko – architektonickej štúdie, ale kopíruje situáciu z reálnej praxe, teda v prvej časti ako projekt stavby pre územné konanie a v druhej ako projekt stavby pre stavebné povolenie. > Predmet Výtvarné dielo v architektúre bolo v akreditačnom spise koncipované ako výtvarno – estetické dopracovanie architektonického a urbanistického projektu, ktorý študent sám spracovával. Už viackrát sme boli svedkami nepochopenia tejto schémy.

Všeobecne možno zhrnúť najviac kritizované časti pedagogického procesu zo strany študentov do týchto bodov: > Pri niektorých predmetoch vynucovanie si účasti na prednáškach prezenciami. > Študenti by uvítali slobodný výber pedagóga v ateliérových tvorbách (v súčasnosti je to možné až v treťom ročníku). > Popri grafických prácach v niektorých predmetoch študentom nezostáva čas na ťažiskový predmet – ateliérovú tvorbu. > Podanie niektorých prednášok je menej záživné a nedávajú študentovi dostatok podnetov (používanie vizuálnych pomôcok, obrázkov, živý výklad problematiky). > Angličtina – ani najvyššia úroveň študenta nepripraví dostatočne na odbornú komunikáciu v tomto jazyku.

Pedagogické kolokvium, ktoré sa konalo 19. a 20. mája 2011 malo za cieľ „v nadväznosti na komplexnú akreditáciu, ktorá prebehla v rokoch 2008 a 2009, vykonať obsahovú „inventúru“ jednotlivých predmetov v bakalárskom a inžinierskom (magisterskom) stupni štúdia v študijných programoch na Fakulte architektúry STU, ako základného východiska v pedagogickej oblasti pre nadchádzajúcu akreditáciu fakulty.“ Stretnutie pedagógov fakulty sa uskutočnilo za účelom vzájomnej informovanosti o obsahovom zameraní, požiadavkách pre zápis a absolvovanie predmetov. Forma prezentácie zároveň umožnila poukázať na možné duplicity obsahu vo výučbe, obsahový rámec predmetov ako aj možnosť ich adaptability, ale aj obsahový potenciál pre vedecko-výskumnú oblasť v kontexte koncepcie a stratégie rozvoja fakulty. Napriek takýmto stretnutiam, ktoré nás evidentne posúvajú ďalej, nie je možné sa uspokojiť s tým, čo sme doposiaľ dosiahli. Závisí to však od každého z nás. Celý proces akreditácie nemôže byť postavený len na pár ľuďoch z fakulty a zvyšok fakulty sa spokojne z boku pozerá, čo sa v tomto smere odohráva a s akým efektom. Myslím si, že nielen v personálnej oblasti, ale aj vo väčšej zainteresovanosti smerom ku spracovaniu akreditačného spisu, jeho naplneniu a zabezpečovaniu všetkého, čo s tým súvisí. V tomto procese sa nemožno deliť na vedenie fakulty ako manažment, garantov študijných programov, ostatné osadenstvo fakulty. Každá z týchto zložiek má svoje nezastupiteľné miesto, ale obståť môže len vtedy, ak budeme vystupovať ako homogénny celok a každý si bude dôsledne a bezozbytku plniť svoje úlohy.

NÁMETY DO DISKUSIE

PROF. ING. ARCH. BOHUMIL KOVÁČ, PHD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Na titulke webovej stránky fakulty svieti táto charakteristika: *Fakulta architektúry je súčasťou Slovenskej technickej univerzity v Bratislave ako vrcholná ustanovizeň so vzdelávacou, vedeckou, umeleckou a projektovou činnosťou v oblasti architektúry, urbanizmu a dizajnu.* V jubilejnom roku 65. výročia začiatku architektonického vzdelávania a 35. výročia Fakulty architektúry sa tam v kontraste s v súvislosti s prípravou pedagogickej konferencie objavili aj iné charakteristiky a vlastnosti. Vonkajší pozorovateľ sa môže dostať do pomykova z protikladov takýchto autocharakteristík. Preto napriek tomu že sa dohodli o tom, že zámerne sa budeme snažiť v záujme pokroku vzdelávania na fakulte venovať problémovým miestam s pokusom priniesť námety do diskusie na ich riešenie, je potrebné spomenúť aj kladné stránky a úspechy doterajšieho vývoja. Podobné problémy majú a v oveľa rozsiahlejších rozmeroch aj iné školy, možno že ich nedávajú verejne na pretras.

AKREDITÁCIA A NOTIFIKÁCIA ŠTUDIJNÝCH PROGRAMOV
V oblasti architektúry, ktorá je základným pítie-rom fakulty, sme dosiahli na základe výsledkov komplexnej akreditácie istoty bez časového obmedzenia. Ako prvá ustanovizeň na Slovensku, ktorá vzdeláva v architektúre, sme dosiahli v študijných programoch Architektúra a Urbanizmus notifikáciu vzdelania v Bruseli. V tomto sme boli dokonca medzi prvými školami prístupových krajín do EU. Nemôžem na tomto mieste opomenúť fakt, že v tomto procese významnú podporu zohrala Slovenská komora architektov. Tieto pre niekoho možno len formálne skutočnosti ale znamenajú, že pilier tejto fakulty má pevné základy. Samozrejme aj tie nie sú neotrasiteľné, našou úlohou je neustále kontrolovať a aj vylepšovať podmienky zakladacích pomerov. Ak by prevážovali v charakteristikách fakulty mínusy nad plusmi, určite by sme tento výsledok nedosiahli. Ako garanta študijného programu urbanizmus ma osobitne uspokojuje, že medzinárodnú akceptáciu dosiahol aj tento študijný program 2.stupňa (predmetom notifikácie je požadované vzdelanie pre výkon povolania architekta, kde je základnou podmienkou ukončenie 2. stupňa). A to aj napriek diskusiám, či je opodstatnené aby sa architekt po všeobecnom bakalárskom štúdiu v rámci odboru svojim programom zameral na túto dôležitú oblasť tvorby životného prostredia. Táto diskusia sa odohrala aj na pôde európskej komisie. Aj vďaka objahobe doc. Vitkovéj k pripomienkam bola opodstatnenosť postavenia architekta

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

VZŤAH KU KOMORE ARCHITEKTOV
Vyššie som naznačil jednu z úloh SKA pri notifikácii vzdelania v odbore architektúra a urbanizmus na FA STU čo by malo byť aj určitým etickým záväzkom fakulty v jej vzťahu ku komore. Podobnú podporu neskôr komora aj FU TU Košice a VŠVU v Bratislave. Pripravuje sa aktualizácia opisu študijného odboru. Aby mohla komora produktívne sprevádzať štúdium, je potrebné prizvaním odborníkov z praxe otvoriť jej priestor najmä pri tvorbe týchto východiskových podkladov pre akreditáciu študijných programov, informovať komoru o konkurzoch. Rozhodne nie je možné aby komora našepkávala fakultám počty na prijatie s ohľadom na trh práce. Uplatnenie na otvorenom trhu práce (EÚ...) závisí nie od počtu, ale od kvality absolventa. O tú sa treba snažiť, pretože len to je lepšou vyhlídkou v konkurencii. Toto si musia uvedomiť aj študenti a osud kvality vzdelania zobrať najmä do svojich rúk. Komora architektov reguluje nie počty, ale výkon povolania.

KREDITOVÝ SYSTÉM ŠTÚDIA

Boli sme jednou z vôbec prvých fakúlt na Slovensku, ktoré zaviedli aktívny kreditový systém. Fakultný študijný poriadok platný do roku 2002, keď bol nahradený univerzitným, mal podstatne progresívnejšie črty aké vykrესľujú dnes kontúry zákona a vyhlášky o kreditovom systéme štúdia. Museli sme ustúpiť z pozície, keď sme vedeli vytvoriť také regulatívny štúdia, ktoré umožňovali všetkým aktérom procesu operatívne rozhodovanie, najmä študentom. Definitívny blok akejkolvek pružnosti priniesol AIS, v ktorom absentuje schopnosť ľudského mozgu a srdca riešiť veci prirodzene, samozrejme podľa pravidiel. Pre mňa osobne je to ako územný plán, ktorý namiesto definovania regulatívov pomocou prípustných a neprípustných parametrov prináša regulie bližšie príkazom. Chcem tým povedať, že istú absenciu demokracie vnáša do nášho akademického prostredia aj vonkajšia legislatíva. Napriek tomu si myslím, že súčasne platný zákon prináša stále dostatok možností na vytvorenie takých vnútorných pravidiel, ktoré môžu vytvoriť vysokohodnotné akademické prostredie. Je to však už aj vnútorný problém univerzity, pretože kritické tézy tejto konferencie treba riešiť najmä na tejto úrovni.

ÚSTAVY A ŠTUDIJNÉ PROGRAMY

Študijné programy urbanizmus 2. a 3. stupňa sú jednými z mála, ktoré sú „kryté“ vlastným ústavom, kde jeho vedúci je súčasne garantom programu. Z tejto pozície zabezpečuje ústav realizáciu študijných disciplín pre 1. stupeň a participuje na

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

Prof. Ing. Arch. Bohumil Kováč, PhD.

na príslušnom zasadnutí (kolégia, VaUR, AS). Ešte sa chcem vyjadriť k pojmu spolugarant, ktorými sú aj docenti. Ekvivalentom sú pojmy autor-spoluautor. Spolugarant je na rovnakej úrovni ak garant, tým je spravidla osoba ktorá navyiac splňa aj iné kritériá akreditácie (riadny profesor). Ako príklad kompetenčných vzťahov uvediem neďávnú akciu kompletizácie informačných listov a syllabusov v AIS pre potreby získania notifikácie ECTS. Táto úloha išla operatívne cez vedúcich ústavov, ale mala by byť skontrolovaná aj garantom programu. Na informačnom liste predmetu sa jeho podpis žiada. Je otázne či garanti programov vieme, čo všetko sa v rámci tohto procesu na infolistoch objavilo a či je to v súlade s infolistami z akreditačného spisu. Keď spätne o tom uvažujem, nemali sme len mechanicky preklopiť infolisty zo spisov do AIS? Rozdiel mustry infolistu z AIS, ktorý nie je celkom v súlade s mustrou ktorú požaduje vyhláška o kreditovom systéme MŠ, je technicky ľahko prekonateľnou prekážkou. Vedúcim ústavov však nie je známa oficiálna verzia akreditačného spisu. Bude vhodné akreditačné spisy, aj pre potreby informovanosti celej akademickej obce, dať na web fakulty rovnako, ako AK vzerejnila opisy študijných odborov. Keďže máme štúdium a jeho obsah akreditované, nemali by sme preto viesť zásadne meníť. Založenie infolistu resp. jeho zmena ide cez integrátora AIS, ale už nie cez garanta študijného programu. Podobne ako je to s vyhlasovaním tém záverečných prác by sa mali zverejniť až po súhlase garanta. Osobne som mohol ako garant dohliadnuť nad celou záležitosťou cez svoju manažérsku nadstavbu vedúceho ústavu. Aj to je výhodou spojenia vedúci ústavu = garant študijného programu. Ak sme robili zásahy do obsahu predmetov, mala by sa nimi podľa zákona zaoberať aj VaUR. V roku 2003/04 vyšla prvý a posledný raz brožúrka informačných listov štúdia. V malom náklade, už len z archívnych dôvodov (napr. mnohí absolventi najmä pôsobiaci v zahraničí si po čase pýtajú nielen výpis predmetov, ale aj ich obsah) navrhujem vydávať aj lačenú podobu infolistov v mustrre MŠ aspoň raz za tri roky.

POTREBUJE FAKULTA /UNIVERZITA MENEJ VNÚTORNEJ SAMOSPRÁVY A VIAC MANAŽMENTU?
Táto predložená téza vyanováva podnety k širokej diskusii. Pohľady zo strany manažmentu kontra pohľady zo strany samosprávy. Sme verejná vysoká škola a prejavom dopolitizovania vysokého školstva bolo získanie akademickej samosprávy. Školy tak dostali osud do svojich rúk. Ak za manažment školy považujeme jej vedenie, tak v súčasnom systéme aj to je súčasťou samosprávy, keďže vzišlo z volieb v akademickej obci. Podľa zákona sú na fakulte štyri orgány akademickej samosprávy: akademický senát fakulty, dekan/ka, vedecká a umelecká rada fakulty a disciplinárna komisia fakulty pre študentov. Osobne považujem tento princíp za jedine správny. Spoločnosť prostredníctvom zákona nám ukladá práva a povinnosti. Najviac práv majú študenti, ale majú ich doť aj vysoké školy a fakulty. Spoločnosť predpokladá, že vzdelanostná špička spoločnosti je sústredená na univerzitách (čo žiaľ nepotvrďuje patričným ohodnotením). Takejto vrstve s dôverou zveruje samosprávu nad vzdelávaním, vedou a výskumom. Považujem to za prejav slobody, ide len o to ako s ňou narábame. Aj tu sú

MOJE TRI PREHRY

PROF. ING. ARCH. JULIÁN KEPPL, PHD.

O svojich prehrách vo všeobecnosti nehovoríme radi, aj keď časť viny možno nesú aj naši „spoluhráči“. Ešte ťažšie je priznávať, že ten „vlastný gól“ som vlastne vsietil ja. Bohužiaľ, je tomu tak, a čo sa nestáva veľmi často, podaril sa mi hatrick.

PRVÝ: „BRUSELSKÁ“ PREHRA „INTERIÉROVÁ“ CESTA

Predstavme si hypotetického študenta. Volajme ho H.Š. Tento H.Š. sa po absolvovaní 3.ročníka, ktorým vlastne končí striktné povinná etapa bakalárskeho študijného programu a začína možnosť voľby, rozhodne v rámci výberu modulov pre modul M4 –interiér. Po absolvovaní modulu M4 – interiér sa náš H.Š. prihlási na záverečnú bakalársku prácu na urbanistický projekt. Bakalár H.Š. počas štúdia v rámci bakalárskeho študijného programu Architektúra a urbanizmus absolvoval 3 ateliéry architektonického navrhovania (AN I až AN III), t.j. 234 hodín², v rámci malých ateliérov 39 hodín ateliéru obnovy pamiatok a 39 hodín urbanistického navrhovania, v prípade voľby M4 117 hodín navrhovania interiérov a ďalších 208 hodín na urbanistickom projekte. V rámci bakalárskeho študijného programu je takáto zvolená cesta možná a plne legitímna. Ak sčítame hodiny ateliérových tvorieb³ na architektonickom navrhovaní H.Š. strávil 234 hodín (35,5%) v malom ateliéri obnovy pamiatok strávil 39 hodín (5,9%) v ateliéri modulu, napr. interiéru 143 hodín (21,6%) a 247 hodín (37,2%) v urbanistickom ateliéri. Porovnaním výmery hodín v prípade urbanistického projektu ako záverečnej práce za predpokladu, že v interiérovom module sa študent nebude zaoberať návrhom budovy vidíme prevahu 247 hodín v urbanistickom ateliéri oproti 234 hodinám stráveným v architektonickom ateliéri. Bakalár H.Š. má ale šancu korigovať tento nepriaznivý stav v inžinierskom stupni štúdia na študijnom programe Architektúra.

„URBANISTICKÁ“ CESTA

Môžeme si ale predstaviť ešte neproporčnejší variant a to v tom prípade, ak si študent H.Š. zvolí modul M8 – urbanistická tvorba. V takomto prípade študent strávi 234 hodín architektonickým navrhovaním, 39 hodín v malom ateliéri obnovy pamiatok a 390 hodín (58,8%)⁴ na urbanistickom navrhovaní. V takomto prípade už máme vychovaného bakalára so špecializáciou na urbanizmus. Legitímnosť tohto postupu vyplýva jednak z nášho rozhodnutia aj takto formovať absolventa bakalárskeho štúdia, jednak z toho, že na tomto stupni profil absolventa nepodlieha žiadnym vonkajším obmedzeniam, je to len na

rozhodnutí inštitúcie, v tomto prípade našej fakulty.

Problém ale môže nastať v druhom, inžinierskom stupni štúdia. Ak náš bakalár H.Š. špecialista na urbanizmus si zvolí študijný program „Urbanizmus“ a v rámci inžinierskeho stupňa štúdia absolvuje 130 hodín (22,7%) na architektonickej tvorbe a 442 hodín (77,3%) na urbanistickej tvorbe⁵, výrazne posilní svoju urbanistickú špecializáciu, keď za celé štúdium strávi 832 hodín (67,4%) v urbanistickom ateliéri a len 364 hodín (29,5%) v architektonickom ateliéri. K podobným anomáliám by sme mohli dospieť, ak by si náš študent H.Š. na bakalárskom stupni volil spomínaný modul M4 – interiér, končil s urbanistickým projektom a potom v inžinierskom štúdiu v študijnom programe „Architektúra“ opäť pokračoval na tematicky orientovanom ateliéri A4 - interiery a výstavníctvo, ktorý sa v minimálnej miere venuje návrhu budovy a koncentruje študentovu pozornosť na návrhy interiérov, interiérových prvkov a nábytku. Proporcía ateliérov by bola nasledovná: 234 hodín (18,9%) architektonického navrhovania⁶, 39 hodín (3,2%) obnovy pamiatok, 598 hodín (48,4%) interiérovej tvorby a 364 hodín (29,5%) urbanistickej tvorby.

Postačuje uvedený rozsah architektonickej tvorby u nášho absolventa H.Š. na to, aby bol spôsobilý pre výkon povolania architekt, ako to vyžaduje Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES o uznávaní odborných kvalifikácií? Podobné pochybnosti vyslovil aj prof. Constantin Spiridonidis, jeden z najlepších znalcov európskeho architektonického školstva, keď v roku 2009 posudzoval naše študijné programy, ktoré sme predložili na notifikáciu, t.j. ich uznanie, ako aj titulov Ing.arch., ktoré udeľuje naša univerzita, aby naši absolventi získali priamy prístup k výkonu povolania architekt vo všetkých 27 krajinách Európskej únie. Vyberám z jeho pripomienok: „...majstrovský stupeň v urbanistickej tvorbe pokračuje po 4-ročnom všeobecnom bakalárskom štúdiu. Pretože štúdium v študijnom programe Urbanizmus je jasne navrhnuté na špecializáciu v urbanistickej tvorbe, tento titul (Ing.arch. pozn. autora) môže byť akceptovaný, iba ak pokrýva minimum 4-ročného všeobecného architektonického štúdia. V bakalárskom študijnom programe, ktorý bol predložený, siedmy semester obsahuje 21 kreditov, ktoré môžu byť vybraté z rôznych voľiteľných predmetov. Ak študent, študujúci na tomto stupni si zvolí predmety zo špecializácie urbanizmus, potom požadované obdobie štyroch rokov základného štúdia je primerane redukované s výsledkom, že štúdium nevyhovuje Smernici.

ateliérov sa scvrkol na 2, t.j. na garanta Ateliéru architektonickej tvorby II a garanta Ateliéru architektonickej tvorby III pre všetky tematicky orientované ateliéry. K tomuto zjednodušeniu sme pristúpili v snahe o redukciiu počtu predmetov a zjednodušenia administrovania. Žiaľ, na úkor nosných tematicky orientovaných ateliérov ako samostatných predmetov. Keď ma prodekan prof. Špaček ako garanta študijného programu poveril spracovaním funkčných miest v inžinierskom stupni štúdia narazil som na úskalie tohto kroku. Funkčné miesto docenta je viazané na garantovanie predmetu, resp. skupiny predmetov. Pozícia garanta tematicky orientovaného ateliéru, ako som už uviedol, je viac-menej symbolická, pretože vlastne nereprezentuje konkrétny predmet (s číslom a všetkými náležitosťami, ktoré predmetu prináležia). Vlastne negeneruje funkčné miesto profesora alebo docenta. Takto nám na „zameraniach“ ostali len garanti teoretických predmetov, zatiaľ čo nosné tematicky orientované ateliéry, ktoré by mali reprezentovať určitú špecializáciu, resp. byť viazané na určité osobnosti ostali bez garantov. V porovnaní s ateliérmi navrhovania v moduloch na bakalárskom stupni vlastne došlo k istej asymetrii „architektúry študijných programov“ v neprospech inžinierskeho študijného programu, a čo je paradoxom, práve osobnostným oslabením ateliérov architektonickej tvorby. Priznávam, že ako garant študijného programu som podľahol zvodom „administratívneho zjednodušenia“ a nepostrehol nástrahu v podobe osobnostného oslabenia nosných predmetov inžinierskeho štúdia, ktoré práve sú založené na špecializácii a osobnostiach. Tu sa aj objavil problém, kedy teoretický predmet (dokonca voľiteľný) nadobudol väčšiu vážnosť ako ateliér. A sme pri ďalšej mojej prehre!

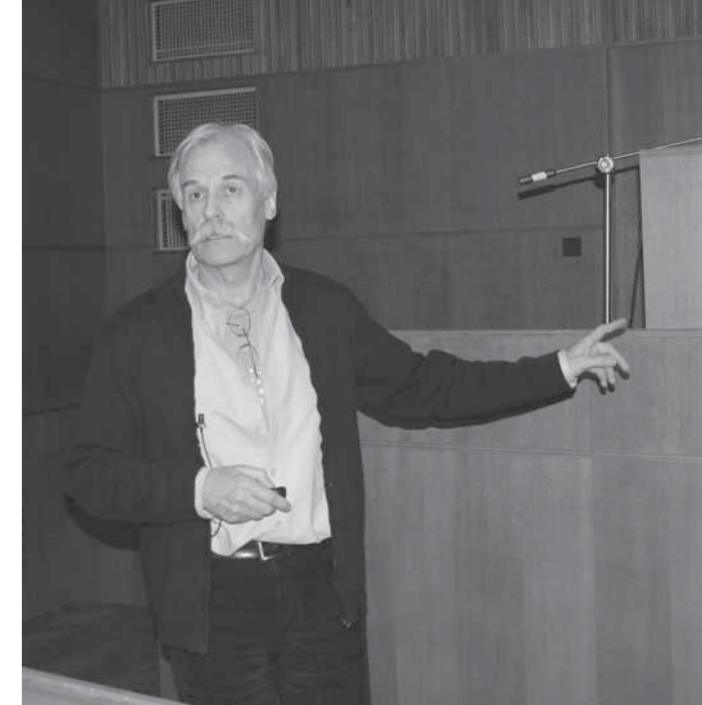
TRETÍ: ARCHITEKTONICKÁ TVORBA VERSUS TEORETICKÉ PREDMETY

Hádám na všetkých školách architektúry deklarujú predmety ateliérovej tvorby, ako nosný prvok výchovy budúcich architektov. Nie je tomu inak ani na našej fakulte, čo máme podchytené aj v písomnej forme v oficiálnom dokumente, podľa ktorého by mala prebiehať výučba. V akreditačnom spise pre inžiniersky študijný program Architektúra je uvedené: „Základné jednotky študijného programu tvoria prednášky, cvičenia, seminára a ateliérové tvorby. Jadrom študijného programu sú ateliérové bloky. ...Výučba v ateliéroch je doplnená blokom povinných predmetov zameraných na prehĺbenie profesionálnej orientácie a prípravy pre výkon povolania ... Ateliéry spolu s diplomovou prácou predstavujú 67 kreditov ECTS, t.j. viac ako 1/2 kreditov⁷, ktoré možno získať počas 2.stupňa štúdia.“ Z uvedeného jasne vyplýva dominantná pozícia ateliérovej tvorby. Keď som dostal predbežný rozvrh výučby v letnom semestri pre študentov prvého ročníka inžinierskeho študijného programu Architektúra, bol som zaskočený. Nosný predmet Ateliér architektonickej tvorby II s týždennou výmerou 10 hodín sa „scvrkol“ na 6 hodín rozdelených do štvorhodinového bloku v stredu od 15:00 do 19:00 a dvojhodinového vo štvrtok od 17:00 do 19:00. Najefektívnejší, ako aj najžiadanejší čas pre výučbu tak študentmi, ako aj pedagógmi v do-

poludňajších hodinách v utorok, stredu a štvrtok bol vyhradený teoretickým predmetom, z ktorých značný počet tvorili voľiteľné predmety. Pre architektonickú tvorbu ostali večerné hodiny. Môže zaznieť argument, že pre tvorbu je potrebný pokoj a o ten v neskorých popoludňajších hodinách na našej fakulte nie je núdza. Dôsledkom je, že predmet ateliérová tvorba je redukovaný na konzultácie. V čase ekonomického rozkvetu a explózie výstavby, kedy projektové ateliéry zamestnali každého študenta architektúry ochotného pracovať sa na konzultácie s pedagógmi využívali zvyčajne obedné prestávky. Teraz je situácia pre pedagógov o niečo lepšie, práce v projektových ateliéroch je pomenej a tak konzultácie so študentmi sa dajú dohodnúť aj v bežných dopoludňajších a skorších popoludňajších hodinách, kedy obidve strany, študent i pedagóg, sú ešte relatívne čerstvé. Pomerne často sa ale stáva, že aj v tomto na ateliérovú tvorbu a konzultácie dohodnutom čase sa študenti ospravedlňujú, že v uvedenom čase majú taký alebo onaký voľiteľný predmet, ktorý nevyhnutne musia absolvovať, aby získali tých pár kreditov potrebných na absolvovanie semestra, ročníka, či celého študijného programu. Paradoxom je, že niektoré teoretické predmety, často veľmi úzkého zamerania, si vyžadujú viac úšilia a práce ako ateliérové tvorby. Teoretické predmety sa latentne dostali do popredia záujmu študentov, ale aj pedagógov. Napriek tomu, stále pretrvávajú mýtus o prioritte predmetu ateliérová tvorba. Zbaviť sa tohto mýtu znamená ateliérovú tvorbu opäť prinavrátiť do priestorov fakulty! Mala by to byť úloha nielen pre pedagógov, ale najmä pre študentov. Škola ale musí na to vytvoriť predpoklady. Školské priestory by nemali naplňovať poslucháčmi len ateliéry hostí, napr. pozývanie kolegov architektov z praxe v rámci akcie 1 + 1. Tvorivá atmosféra a inšpiratívny dialóg na pôde fakulty by sa mali predovšetkým odohrávať v študentských ateliéroch. Použitie výpočtovej techniky, na čo sa radi vyhovávame, nie je dôvodom pre vyprázdnenie ateliérov. Dokladom toho môjho tvrdenia je tvorivý neporiadok v ateliéroch na popredných európskych školách architektúry. Na ilustráciu uvádzam obrázok „tvorivého neporiadku“ v jednom z ateliérov štokholmskej školy architektúry na Kráľovskej vysokej škole technickej. Fotku zdanlivo prázdneho ateliéru som urobil v čase obhajob semestrálnych projektov, študenti obhajovali v inej miestnosti. Asi by sme sa mali zamyslieť nad „návratom do Európy“.

Poznámky:

- [1] Pozri Študijné programy STU – Fakulta architektúry – Akademický rok2011/2012 str.65
- [2] ak predpokladáme 13 týždňový semester
- [3] Za predpokladu 13 týždňového semestra absolvuje študent bakalárskeho študijného programu Architektúra na urbanizmus 663 hodín ateliérovej tvorby. Do toho nie sú zarátané hodiny v predmetoch Základy architektonického navrhovania I a II.
- [4] 3 hodiny/týždeň malý urbanistický ateliér + 11 hodín/týždeň modul M8 – urbanistická tvorba + 16 hodín/týždeň – záverečná práca zameraná na urbanistický projekt x 13 týždňov = 390 hodín
- [5] Absolvent inžinierskeho stupňa štúdia strávi 572 hodín v ateliéri, za celé štúdium je to 1235 hodín. Rátame všetky hodiny vymedzené rozvrhom.
- [6] Ateliéry architektonického navrhovania I až III, ktoré študent absolvuje v 3. až 5. semestri v bakalárskom študijnom programe.
- [7] V tomto prípade architektúry ako synonyma logickej stavby študijných programov
- [8] Študent počas 2.stupňa štúdia musí získať 120 kreditov ECTS)

KRITICKÝ POHĽAD DO „KUCHYNE“ NÁŠHO ÚSTAVU

PROF. ING. ARCH. AKAD. ARCH. IVAN PETELEN, PHD.

Do roku 1989 na FA SVŠT pracovisko takejto špecializácie neexistovalo. Prípravou a realizáciou vtedy novej štruktúry fakulty sme získali šancu na pevné miesto v koncepte pracovísk. Zatiaľ sme /asi/ pevne zakotvení v existujúcej koncepcii FA STU. Realita pracoviska so špecializáciou na tvorbu vnútorného prostredia ako katedry je od roku 1990, s krátkym „intermezom“ – 4 ročným medzioddobím ako súčasť Ústavu architektúry II, potom znova samostatný ústav až dodnes. Takže „len“ 22 rokov našej špecializovanej činnosti. Pozícia ústavu v štruktúre pracovísk fakulty je reálna a najmä potrebná.

Nám najbližším krédom pre prácu v našej špecializácii – pre oblasť tvorby interiéru - je definícia pani prof. Evy Jiříčnej, známej českej architektky, profesionálne pôsobiacej aj v Anglickom kráľovstve v Kráľovskom inštitúte britských architektov. Jej vyjadrenie o interiéri počas prednášky na našej fakulte ešte v roku 1996 sú nám veľmi sympatické, pokúšame sa ich držať a šíriť ďalej: „Budovy sa nestavajú kvôli exteriérom a fasádám, ale preto, že potrebujeme interiér. Potrebujeme niekde bývať a pracovať, pohybovať sa v našom každodennom živote. Pretože máme potrebu interiéru, vytvárajú sa budovy, ktoré sú potom interiérom mesta. Zmyslom stavby je predovšetkým ponúknuť vnútorný priestor. Téma interiéru je teda pre architektúru zásadná“.¹

– Pozícia ústavu, aj z hľadiska vyššie uvedené vyjadrenia o dôležitosti, v špecializovanej odbornosti pre tvorbu interiéru je pre náš kolektív určite neoddiskutovateľná. Problémy vidíme skôr v pozícii akceptovania našimi kolegami architektmi. Preto aj „veľkí“, na Slovensku už známi a populárni architekti (aj pedagógovia fakulty a takisto i nositelia Ceny Dušana Jurkoviča a iných cien...) vnímajú tvorbu vnútorného priestoru – interiér ako čosi sekundárne, keď sa

K AKTUÁLNYM PROBLÉMOM ŽIVOTA NA FA STU

DOC. RNDR. INGRID BELČÁKOVÁ, PHD.

Tohtoročný sviatok učiteľov sme oslávili usporiadaním konferencie o súčasnej realite našej fakulty s cieľom formulovať alebo spoznať problémy, s ktorými sa bude treba v blízkej budúcnosti vyrovnáť. Naznačené spektrum okruhov predstavuje základné otázky fungovania FA STU ako odpoveď na už dlhodobejšie požiadavky alebo zmeny vychádzajúce z meniacich sa podmienok existencie vysokého školstva. Nové nároky kladené na vysoké školy nesú so sebou nutné výzvy, ktorým sa musí prispôbiť aj naše akademické prostredie, a pre ktoré je potrebné opustiť našu častokrát sebazníajúcu zotrvačnosť.

Takmer dvadsať rokov strávených na FA STU na mieste pedagóga, päť rokov pôsobenia vo funkcii vedúcej Ústavu krajiny a záhradnej architektúry a zároveň aj garanta študijného programu „Krajinná architektúra a krajinné plánovanie“ ma vedie k potrebe pripojiť sa k ostatným diskutujúcim a vyjadriť svoje názory a postoje k nasledovným dôležitým otázkam:

1. OBSAHOVÉ A VÝKONOVÉ POTENCIÁLY VO VZŤAHU K FUNKČNÝM MIESTAM PROFESOROV, DOCENTOV A ODBORNÝCH ASISTENTOV
Súčasnú rozdelenie funkčných miest pedagógov a vedeckovýskumných pracovníkov častokrát spôsobuje nejednému vedúcemu pracovníkovi na našej fakulte neriešiteľné problémy pri naštartovaní „dobre myslenej“ koncepcie ich obsadzovania najlepšimi kandidátmi a vytvorenia systému funkčných miest podľa reálnej potreby daného študijného programu. Nesúvisí to však iba s fixovaním štruktúry funkčných miest profesorov a docentov podľa obsahových a výkonových potenciálov predmetov, hoci tento problém by sa mal na FA STU čo najskôr vyriešiť s cieľom nevyplisovať dané funkčné miesta náhodne resp. svojvoľne. Treba tiež vidieť a vnímať aj súvis s rozdielnym postavením zamestnancov s pracovným pomerom na

dobu neurčitú a s pracovným pomerom na dobu určitú. Práve tá druhá skupina zamestnancov vníma takýto stav ako neuveriteľne znechucujúci a nespravodlivý. Zamestnanci s „trvalým pracovným pomerom“ až príliš často zneužívajú svoj „pohodlný snečkový status“, ktorý ich nemotivuje k žiadnym výkonom a vytvára im prostredie, aby doslova „parazitovali“ z výkonov svojich kolegov s akýmiś „požehnaním“ fakultnej odborovej organizácie. Vzniká tu pritom neuveriteľný paradox, kedy spomínaná organizácia chráni takéto zamestnanca, pričom aj tí ďalší produktívni kolegovia sú vlastne členmi odborov a tých voči spomínaným „parazitom“ táto organizácia vlastne svojim konaním znevýhodňuje. Minulý či súčasný manažment FA STU zastáva až nepochopiteľne rezervovaný a niekedy aj absurdný postoj k tomuto problému, čo sa môže ukázať vo veľmi krátkom čase ako „časovaná bomba“ s výstentím do odchodu viacerých kvalitných vzácnych pedagógov.

Je na škodu vecí, že nezmyselné funkčné miesta, ktoré nie sú kryté ani minimálnymi výkonomi na fakulte zostávajú ako zotrvačnosť reliktu minulosti, hoci je v tomto smere možné využiť legálne spôsoby vysporiadania sa s daným problémom. Obr.č.1 prezentuje návrh tzv. personálnej kostry funkčných miest docentov, profesorov a odborných asistentov pre zabezpečenie študijného programu „Krajinná architektúra a krajinné plánovanie“ iba pre bakalársky stupeň keďže Ing. stupeň tohto programu nie je na FA STU akreditovaný. Funkčné miesta VaV pracovníkov by sa mali vytvárať podľa potreby vtedy, ak sú kryté grantami a to počas doby ich trvania.

2. KOMPETENČNÉ VZŤAHY GARANT—GESTOR—VEDÚCI
Ústav krajiny a záhradnej architektúry ako jediné pracovisko na FA STU garantuje študijný program „Krajinná architektúra a krajinné plánovanie“ v bakalárskom stupni štúdia a v prevažnej miere aj zabezpečuje jeho obsahovú náplň. V takejto situácii je potrebné pre garanta študijného programu organizovať výuku s ostatnými zložkami FA STU v minimálnej miere a oproti študijnému programu A+U aj o niečo jednoduchšie. Vo vzťahu garant—vedúci sa vzhľadom na doterajšiu prax ukázalo ako výhodné, keď sa tieto dve polohy kumulujú v jednej osobe. V polohe garant—gestor—vedúci nevidujeme na ÚKZA zásadné problémy v súčasnosti na obidvoch stupňoch štúdia, napriek každodennej realite zabezpečovania Ing. stupňa so SvF STU. Na druhej strane však treba podotknúť, že kompetenčné

vzťahy garant—gestor—vedúci bude v budúcnosti pri zotrávajúcom spôsobe súčasného zabezpečovania Ing.stupňa štúdia veľmi ťažko udržateľný, môže znamenať odliv bakalárov- krajinárov na konkurenčné univerzity
Je však možná aj akási alternatíva k pretrvávajúcemu dvojestupňovému modelu manažmentu, určitá perspektíva sa črtá aj v inej štruktúre, napr. volený manažment fakulty, garanti a spolugaranti s pracovnými skupinami, podporné pracoviská (kreslenie, knižnica, archív, počítače, jazyky...)

3. ZMENA DELENIA MZDOVÝCH PROSTRIEDKOV
Neistota a s tým súvisiaci strach pri očakávaní množstva financií pridelených na FA STU a následne na jednotlivé pracoviská sprevádza v posledných rokoch „chlieb náš každodenný akademický“, a veľmi často nie je ani tak reálnym obrazom našich výkonov, ale akýmsi chceným či nechceným kompromisom zabezpečenia aspoň základných plátov jednotlivým zamestnancom. Prílišné sústredenie sa na rozdelenie mzdových prostriedkov najmä za pedagogické výkony v duchu „ideálnej či spravodlivej“ metodiky pôsobí čoraz viac ako nezmyselný bludný kruh, ktorý napokon vyúsťuje do uzatvárania sa ústavov, predkladania prehnanych nereálnych nápočtov pedagogických výkonov bez následnej kontroly. V snahe poukázať na viacero zotrávajúcich nezmyslov alebo absurdít pri delení mzdových prostriedkov som sformulovala nižšie uvedené otázky:

a) *Kopíruje súčasný model prerozdelenia mzdových prostriedkov za pedagogické výkony medzi jednotlivé pracoviská spôsob ich získavania?*
FA STU získava financie do mzdových prostriedkov v časti pedagogika za počet študentov a nie za pedagogické výkony, pre výpočet ktorých nikdy nevymyslíme tú „správnu“ či „ideálnu“ metodiku. Preto sa natíska otázka zmyselnosti či nezmyselnosti takéhoto spôsobu delenia financií za našu pedagogickú aktivitu ak berieme do úvahy fakt, že v tomto smere sa pridel financií na FA STU stále znižuje.
Považujem za dôležité, aby jednotliví vedúci ústavov ustrážili rovnomerné rozdelenie pracovníkov na zabezpečenie pedagogických povinností, a aby ustrážili proporcie výkonov medzi výučbou a vedeckovýskumnými aktivitami.

V zmysle externých zmien financovania verejných vysokých škôl je viac ako potrebné úplne zmeniť filozofiu delenia mzdových prostriedkov v prospech vytvárania aj finančných podmienok pre zvyšovanie motivácie s cieľom vzostupu výkonov hlavne v publikačnej a grantovej činnosti.
b) *Je fakultné prostredie pripravené nadštandardne odmeňovať nadštandardné výkony za vedeckovýskumnú činnosť?*
Moja doterajšia skúsenosť pri odmeňovaní za preukázateľne nadštandardné výkony ma bohužiaľ núti odpovedať negatívne. Neustále sa dookola presievďame o tom, ako je potrebné získavať granty a publikovať vysoko hodnotené výstupy. Keď sa však taký pracovník nájde, nastáva neuveriteľný strach a neochota ho finančne odlišiť od iných a prichádzajú na rad vykonštruované a nezmyselné obvinenia založené často bohužiaľ na nezalosti vecí.

Na FA STU pôsobí 5—7 stále sa opakujúcich akademických pracovníkov, ktorí získavajú granty

KRAJINNÁ A ZÁHRADNÁ ARCHITEKTÚRA 1. STUPEŇ HLAVNÝ GARANT: FMP SPOLUGARANTI: FMP / FMD / FMO	
Garant: FMD1	1503 Krajinná architektúra I / KR: 5 / 4 FMO 1503 Kompozícia krajiny / KR: 2 1501 Krajinná architektúra II / KR: 3 1506 Exteriér, konštr. detail / KR: 4 1549 Doprava a techn. inf. / KR: 3 / 2 FMO 1536 Ateliér KAKP IV. / KR: 10 / 3 FMO PVP Výber, modul PK1/1-3H / KR: 9 1559 Úvod do legial. v arch. a urb. / KR: 1 / 6 FMO 1570 At. KAKP V.-záv. práca / KR: 16 / 5 FMO
Garant: FMD2	1504 Fyzická geografia / KR: 2 / 1 FMO 1062 Životné prostredie / KR: 3 1537 Konc. tvorby sídelnej zasl. / KR: 4 / 2 FMO 1546 Vidiecke sídla a krajina / KR: 2 / 2 FMO PVP Výber, modul PK1/1-3H / KR: 9
Garant: FMO3	1505 Ateliér KAKP I / KR: 7 / 2 FMO 1520 Dej. krajinné arch. / KR: 4 / 1 FMO 1534 Dendrológia I / KR: 4 / 1 FMO 1529 Ateliér KAKP II / KR: 9 / 2 FMO 1534 Dendrológia II / KR: 4 / 1 FMO 1532 Ateliér KAKP III / KR: 9 / 2 FMO 1535 Použitie rastlín v KAKP / KR: 3 / 1 FMO 1064 Obnova historického zelenia / KR: 3 / 1 FMO 1544 Zasl. a údržba biot. prvkov / KR: 4 / 1 FMO PVP Výber, modul PK1/1-3H / KR: 9 2562 Byliny v KPA. / KR: 3
Garant: FMO4 (AU)	1361 Staviteľstvo KAKP I / KR: 5 / 3 FMO 1140 Arch. typológia I / KR: 5 / 10 FMO 1332 Staviteľstvo v KAKP II / KR: 4 / 3 FMO 1107 Kompozícia I. – arch. / KR: 5 / 3 FMO 1410 Dejiny arch. a um. I / KR: 3 / 2 FMO 1536 Urbanizmus I / KR: 3 / 7 FMO 1401 Arch. kreslenie KR: 3 / 1 FMO 1411 Dejiny arch. a um. II / KR: 3 / 1 FMO 1060 Univerzálne navrh. v KA / KR: 1 / 2 FMO 1201 Dejiny slávby miest / KR: 1 / 1 FMO
Garant: FMO5 (VYTV)	1402 Kreslenie I / KR: 5 / 4 FMO 1403 Kreslenie II / KR: 3 / 5 FMO 1656 Výkonný sem. v pláne / KR: - / 2 FMO 1420 Modelovanie / KR: 3

Vysvetlivky k tabuľke:

FMP – funkčné miesto profesora

FMD – funkčné miesto docenta

FMO – funkčné miesto asistenta

a publikujú hodnotné vedecké publikácie – takýto stav je udržateľný iba na určitý čas!!

4. SYSTÉMOVÝ KARIÉRNÝ POSTUP

V otázke systémového kariérneho postupu sa určite všetci dohodneme na tom, že je dôležitý. Možno si ani nevedomujeme, aký neuveriteľný význam má slovo „systémový“. Vzostupy a pády študijného programu Krajinná architektúra a krajinné plánovanie (KAKP) by mali slúžiť pre všetky budúce generácie akademikov na FA STU ako akýsi „zdvihnutý varovný prst“ a ukázať čo sa stane, ak zabudneme na slovo „systémový“. Garanti jednotlivých študijných programov by mali byť zodpovední za systematické formovanie pracovných skupín s hierarchickou kvalifikačnou a vekovou štruktúrou.

Ak sa znovu vrátim k negatívemu príkladu študijného programu KAKP, musím konštatovať, že zanedbanie systémového postupu vyvolalo celý rad neblahých účinkov, napr.

- strata inžinierskeho stupňa s následnou depresiou aktuálnych študentov v diplomovom ročníku
- strata možnosti akreditovať 3. stupeň a získať habilitačné a inauguračné práva
- veľmi nízka kvalifikačná a odborná štruktúra pedagógov zabezpečujúcich obsahovú náplň študijného programu
- potreba dlhého časového horizontu pre vzostup

5. ŠTUDIJNÝ PROGRAM „KRAJINNÁ ARCHITEKTÚRA A KRAJINNÉ PLÁNOVANIE“ – AKO ĎALEJ?

Ministerstvo školstva SR svojím listom č. 2488-1a/2001 z 20.10.2001 priznalo FA STU právo konať štátne skúšky bakalárskeho a inžinierskeho štúdia v študijnom programe „Krajinná architektúra a krajinné plánovanie“ (KAKP), čím bolo zavŕšené predošlé niekoľkoročné obdobie cieľovej predstavy vývoja tohto študijného smeru. Pre ďalšie roky rozvoja KAKP sa črtala nádherná a sľubná perspektíva (v roku 2002 sa stal dekanom jeden zo zakladateľov KAKP na FA STU, študijný program mal posilu v podobe dvoch profesorov, jednej docentky a potrebného interdisciplinárneho zloženia pedagógov zabezpečujúcich jeho obsahovú náplň). Opodstatnenosť KAKP na FA STU je možné vidieť v jej výraznom prieniku do aktivít prevažného rozsahu iných pracovísk zaoberajúcich sa urbanizmom a územným plánovaním či architektúrou stavieb alebo ich pamiatkovou obnovou. Napriek vyššie uvedeným faktom sa tento študijný program ocitol v nezávideniahodnej situácii, keď FA STU stratila akreditačné práva konať štátne skúšky v Ing. stupni štúdia v lete roku 2007 a nesplnila podmienky jeho akreditácie ani v rámci ostatnej komplexnej akreditácie. Nastáva otázka – ako ďalej? Osobne ma súčasný stav „neexistencie titulárneho profesora v študijnom programe KAKP, neochota iného titulárneho profesora FA STU zastrešiť daný program, nemožnosť (alebo neochota) inaugurovať nearchitekta v príbuznom študijnom programe A+U, nemožnosť inaugurovať sa v študijnom odbore Záhradná a krajinná architektúra na konkurenčnom pracovisku“ vedie k nelichotivému záveru podfarbenému veľmi hmľistou predstavou vývoja KAKP v blízkej budúcnosti.

PRÍSPEVOK NEDODAL

DOC. AKAD. SOCH. PETER PALIATKA

ského učiteľa, ktorý musí nielen vzdelávať, ale aj tvoriť, skúmať a publikovať. V rámci svojich vedecko-výskumných a pedagogických aktivít sme vždy princíp komunikácie podporovali. Môžem známy projekt: „Dajme hlavy dohromady – Crossroads of Ideas“, BRAGRALLUWIE – Bratislava, Graz, Luton, Wien, MVTS – diaľkové spolupráce s University of Luton, IUG Grenoble, University of Tennessee, Erasmus virtuálne ateliéry, OIKODOMOS – a virtual campus to promote the study of dwelling in contemporary Europe, a mnohé ďalšie.

Preto vítam otvorené diskusie k problémom vzdelávania, kariérneho rastu, zvyšovania kvalifikácie a pod., akými boli napríklad pedagogické kolokvium, ale aj podujatia „Noci architektúry“. Podstatné však je, aký dopad majú podobné fóra na výsledok – teda systémové zvýšenie kvality vzdelávania.

V spolupráci s kolegami z Kabinetu počítačových a multimediálnych disciplín, Ing.arch.Juraja Furdíka, PhD., Mgr.art. Silvie Šaparovej, ArtD. a Ing.arch. Ivora Mečiara,ArtD., som pripravila vyjadrenie k nasledujúcim bodom, ktoré vidím problematické.

PRÍSPEVOK K ŠPECIFIKOVANIU PROBLÉMOV

ING. ARCH. VIERA JOKLOVÁ, PHD.

ROZDELLENIE VÝKONOV A NÁSLEDNE FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV

Tu dochádza k prvému problému, ktorý latentne pretrváva na Fakulte mnohé roky z dôvodov zakonzervovanosti metód „štátneho podnikníka“, kariérnych úsilí a vytvárania imaginárnych výkonov. Vypuklo sa však prejavil až po minuloročnom rozdeľovaní prostriedkov na ústavy v závislosti od reálnej „produkcie“, pedagogickej, publikačnej, umeleckej, grantovej. Pracoviská boli postavené pred realitu „vyprodukovať“ si na tarifné platy, odmeny i tovary. V podstatnej miere je to správny prístup. Vytvára sa tým však zároveň prostredie neproduktívnej konkurencie a uzatvárania ústavov, každý si úzkostlivo sleduje svoj výkon. Kooperácie sa stávajú nevyhnutou. Pôsobí to kontraproductívne k systémovej snahe o zvyšovanie kvality vzdelávania a výskumu, pre ktoré je dôležitá interdisciplinarita, otvorenosť, vedecká diskusia, tímová práca.

NEDOSTATOČNÁ INFORMOVANOSŤ, KOMUNIKÁCIA, KOORDINÁCIA

Je známe kto, čo a ako učí? Poznáme akreditačný spis? Kto a aké výskumy rieši? S akými výsledkami, prirermi? V čom je odborník a môže garantovať expertízy napríklad cez Podnikateľské centrum? Reálna situácia je nesystémová, založená hlavne na báze osobných kontaktov, a väčšinou na báze princípu zdola nahor – pričom by sa malo začínať podporou už zo strany rektorátnych pracovníkov. Ako napríklad iniciovanie výskumných aktivít, ich všeobecná manažérska podpora a koordinácia. Spomeniem nedávnú skúsenosť. 26.3.2012 sme na agentúru ASFEU podali žiadosť o štruktúrálny projekt pre výzvu: „Podpora zlepšenia kvality vysokých škôl a SAV v BA kraji“. Celková suma pridelená pre projekty bratislavského kraja umožňovala prijatie maximálne štyroch – ôsmich projektov. Rôzne informačné šumy indikovali spracovávanie projektov individuálne skoro na všetkých fakultách STU. Logicky sa tak viaceré podstatné integrované do poslania vysokoškols-

pokrytá tarifným a zároveň zákonom garantovaným platom, by mala byť vyjadrená v pracovných zmluvách zamestancov a zároveň by mala vyplývať z charakteristiky funkčných miest – odborných asistentov, docentov i profesorov. Konkrétny výkonový potenciál jednotlivých pracovníkov by mali vo väzbe na študijný program menežovať vedúci ústavu. V tejto súvislosti je nutné upozorniť na nedostatok niektorých existujúcich pracovných zmlúv zamestnancov, ktoré nie sú motivačné vo vzťahu ku kariérmu postupu (napr. zmluvy na doby neurčité), ako aj nevyjasnené opatrenia, v prípade ak zamestnanec zanedbá starostlivosť o svoj kariérny rast.

ÚVAHA DRUHÁ: TREBA UPRAVOVAŤ VÝKONOVÉ POTENCIÁLY JEDNOTLIVÝCH PREDMETOV?

Výkonové potenciály predmetov, ktoré by sme mohli vo všeobecnosti hodnotiť sú dané hodnotou výmerou jednotlivých predmetov, ktorá bola profilovaná v rámci tvorby celého študijného programu. Počet hodín pre jednotlivé teoretické predmety a ateliéry by sa mal zvyšovať alebo znižovať podľa váhového kritériálneho hodnotenia a podľa požiadaviek akreditácie. Tu považujem za podstatnú úlohu **GARANTOV ŠTUDIJNÝCH PROGRAMOV**, ktorí by mali jednotlivé predmety vedieť posúdiť a ohodnotiť v komplexnom spektre. Dôležitá je však ich spolupráca s **GARANTAMI PREDMETOV** A **VEDÚCIMI ÚSTAVOV**. Vzájomná koordinácia ich úloh by sa dala pre jednoduchosť predstavy realizovať nasledovne: **GARANT PROGRAMU** = „prednosta kliniky“, **VEDÚCI ÚSTAVU** = „primár oddelenia“, **GARANT I PREDMETU** = „lekár špecialista s príslušnou atestáciou“. Vedúci ústavu môže byť zároveň aj garantom predmetov alebo garantom programu, jeho úlohou je však dohliadať na profiláciu a špecializáciu „oddelenia“ v komplexnom pohľade a zároveň menežovať činnosti jednotlivých pracovníkov v rozummom proporčnom rozčlenení (pedagogika–veda–výskum–umelecko-tvorivá činnosť). Vedúci ústavu dohliada nad základným smerovaním a profilovaním ústavu. Súčasnne výkonové potenciály zodpovedajú nastaveniu na aktuálny študijný plán a nie je vhodné bez konceptných súvislostí momentálne zasahovať do tejto oblasti. Existujúce disproporcie je však nutné postupne odstraňovať.

QUO VADIS FAKULTA ARCHITEKTÚRY?

35 ročná história Fakulty architektúry (založená v roku 1976) dokumentuje zaujímavú historickú skúsenosť, že základná odborná profilácia Fakulty sa odvíjala od osobnosti architektov, ktorí na Fakulte architektúry pôsobili ešte na FAPS SVŠT

Modelov ako sa uberať do budúcnosti v zásade nie je veľa. Pohľad na FA ČVUT Praha dokumentuje popri teoretickej báze (14 ústavov), ťažiskovo umeleckú orientáciu s 38 osobnostnými ateliérmi (pozn.: ktoré sú s výnimkou dvoch ateliérov čisto mužskou záležitosťou). FA ČVUT Brno sa viac približuje nášmu študijnému modelu, kde sú ateliéry previazané na jednotlivé ústavy spolu s teoretickými predmetmi. Fakulta má 8 ústavov. Nemecká Bauhaus Universität Weimar buduje profiláciu školy na profesorských oddeleniach – katedrách, kde 22 profesorov garantuje kompletne zameranie – teóriu i ateliéry. Fakulta má 22 katedier, ktoré gestorsky zastrešuje vždy jeden profesor.

Prof. A. Piffł, Prof. V. Karfík, Prof. E. Belluš, Prof. E. Hruška

ÚVAHY K SÚČASNÝM PROBLÉMOM A K BUDÚCEMU SMEROVANIU FA STU

DOC. ING. ARCH. ANDREA BACOVÁ, PHD.

2. VEDECKO-VÝSKUNNÁ ČINNOSŤ – príprava teoretických predmetov, výskum, konzultačná, expertízna, poradenská a publikačná činnosť, ktorá je základom pre budovanie vedecko-výskumnej základne. Patrí sem oblasť riešenia grantových úloh, výchova doktorandov a s tým súvisiaci aj kariérny postupom pedagógov. 3. UMELECKO-TVORIVÁ ČINNOSŤ – sú to činnosti, ktoré sa viažu na výkon povolania architekta – pedagóga, projekčné a realizačné výstupy pre prax. Tieto výstupy tvoria taktiež dôležitú oblasť starostlivosti o kariérny postup pedagógov a prepájanie školy s praxou. Podľa konkrétnych výstupov z týchto činností sú potom na FA pridelované finančné prostriedky. V súčasnosti platí model: **45% pedagogika + 55% veda-výskum a umelecko-tvorivá činnosť**. Ak by sme mali na tieto požiadavky reagovať výlučne pragmaticky je nutné proporčne rozdeliť jednotlivé činnosti v uvedenom percentuálnom pomere a k tomu prispôsobiť a plánovať výkony pedagogického zboru.

ÚVOD – HLAVNÉ ČINNOSTI FA STU Cieľom činnosti Fakulty architektúry STU v Bratislave (ďalej len FA) je výchova absolventa, ktorý je schopný vykonávať odborne spôsobilú prácu v príslušných odboroch. Dôležitou skutočnosťou v tomto smere je akceptácia našich absolventov – uznávanie diplomov absolventov študijného programu Architektúra a študijného programu Urbanizmus v európskom prostredí – v štátoch EÚ. Úspešný proces notifikácie bol akceptovaný Európskou komisiou v roku 2010. Akceptácia našich absolventov v zahraničí je úspechom, ale zároveň aj veľkou zodpovednosťou, ktorá nás zaväzuje predovšetkým do budúcnosti udržať a ďalej rozvíjať kvalitu vzdelávacieho procesu na Fakulte architektúry. Druhou rovnako významnou oblasťou činnosti na FA je budovanie a rozvíjanie vedecko-výskumnej a umelecko-tvorivej činnosti, výsledky ktorej priamo ovplyvňujú kvalitu vzdelávania a sú nevyhnutným predpokladom kariérneho rastu pedagógov. V týchto kontextoch je nutné nielen akceptovať, ale predovšetkým starať sa o to, aby FA bola schopná aj do budúcnosti spĺňať akreditačné požiadavky. Aktuálny akreditovaný študijný program pre jednotlivé odbory je zastrešovaný personálne garantami študijných programov.

(Poznámka: znamená to, že na garancoch je postavený úspech či neúspech každej budúcej akreditácie. Určite by bolo vhodné uvažovať o určitej miere zastupiteľnosti garantov, pre prípad, že by prišlo k neočakávanej extrémnej situácii.)

VÝKON HLAVNÝCH ČINNOSTÍ FA STU Pozrime sa vo vzťahu k vymenovaným hlavným cieľom činnosti FA na ich konkrétny výkon. Hlavné činnosti, ktoré vykonáva pedagogický personál FA môžeme rozdeliť do nasledovných oblastí: 1. PEDAGOGIKA – ateliérová tvorba, prednášky, semináre, letné školy atď., ktoré zároveň vytvárajú oblasť starostlivosti a výchovy absolventa.

opierať o výkonové potenciály študijných programov a predmetov, aby navrhovaná časová schéma kariérneho rastu zodpovedala možnostiam Fakulty v rámci potreby funkčných miest docentov a profesorov. Pre mladých perspektívnych učiteľov by mala byť samozrejmosťou stáž na popredných univerzitách v zahraničí. Takúto možnosť zvyšovania kvalifikácie by mali mať aj starší kolegovia, s tým súvisí zastupiteľnosť a tvorba rezervných zdrojov.

UMELECKÁ ČINNOSŤ V rámci umeleckej činnosti by mal byť výrazne motivovaný ten pracovník, ktorý realizuje svoje projekty a práce cez podnikateľské centrum PC ARCH, nakoľko Fakulta má z toho prostriedky. Zároveň pracovník často využíva pracovný čas, priestor, vybavenie FA STU pre svoje súkromné zárobkové aktivity. Motivácia môže byť vo forme provízií za získanú zákazku, odmien alebo vo forme prostriedkov na nákup tovarov a služieb na pracovisko.

METODIKA MOTIVÁCIE Chlieb či biž? Oboje? Nastavíť správnu mieru nariadení a motivačného odmeňovania je nesmierne citlivé a dôležité. Myslí si, že FA

by mala jasne stanoviť akú štruktúru asistentov, docentov a prípadne profesorov vyžaduje a „užiť“i. Tým by následne mohlo odpadnúť aj úzkostlivé vykazovanie pedagogických výkonov a stresy vedúcich o zabezpečení tarifných plátov pre zamestnancov.

SYSTÉMOVÝ KARIÉRNÝ POSTUP Predložený návrh – tj. že vš učiteľ pôsobiaci vo funkcii profesora sa podieľa na príprave akreditačného spisu a garantovaní ŠP – je logický a podstatný. Práve osobnosti zastávajúce najvyššie odborné miesta profesorov, by mali garantovať ŠP a podieľať sa na vypracovaní a príprave akreditačných spisov.

Systémový kariérny postup FA STU by sa mal

ROZVÍJAŤ TVORIVOSŤ A NEPRECEŇOVAŤ POVINNÉ JAZDY

DOC. AKAD. SOCH. MILAN LUKÁČ

Vážené dámy a páni,
vážené kolegyně a kolegovia,

dnes je Deň učiteľov, dovoľte mi začať spomienkou na nášho kolegu, vynikajúceho pedagóga, excelentného maliara, dobrého priateľa a človeka, profesora Eduarda Antala, ktorý nás opustil na jeseň 2011. Vždy keď sme sa s Edkom stretli, vymenili sme si dobrý vtíp. Profesor Antal mal vždy po ruke pripravených niekoľko. Aj ja som mal jeden, ale už som mu ho nestihol povedať a tak ho poviem teraz Vám: Pasú sa dve kozy na Barrandove a nájdu celuloidový kotúč filmu. Tak sa doňho pustia a keď už dojedajú posledné centimetre filmu, jedna koza hovorí druhej: „ Ale kniha bola lepšia!“ Áno kniha je vždy lepšia, pretože dáva priestor pre fantáziu a pre tvorivosť. A práve tvorivosť je ten spoločný prvok, ktorý spája všetky študijné odbory na našej fakulte.

Myslím, že by sme mali rozvíjať tvorivosť a nepreceňovať povinné jazdy. Mali by sme dať viac priestoru výtvarným a tvorivým predmetom aspoň vo voliteľných predmetoch a v letných školách. Mnohé iné, podobné a príbuzné školy sa inšpirujú vyučovaním predmetu farba, alebo kresliarskymi plenérmi, či výtvarným dielom v architektúre tak ako sa vyučujú na našej fakulte. V lete 2011 prebehol úspešne prvý ročník letnej

pedagogických výkonov zjednodušiť a sprehľadniť. Je tam však zatiaľ aj veľa otázok. Napríklad vykazovanie vzdelávania v anglickom jazyku, za ktoré na českých univerzitách dostávajú učitelia výrazné príplatky. Kde sa koncentrujú prostriedky Erasmus mobilít zahraničných študentov, keď u nás učiteľ nedostáva nič? Takisto sa často vyskytne situácia, keď vzdelávanie prebieha v medzinárodnom prostredí v rámci workshopov, alebo online – prostredníctvom vytvorených e-learningových platforiem. Tu je namieste aj otázka do budúcnosti, v prípade vytvorenia komplexnejších študijných materiálov pre dištančné formy vzdelávania – vytvoríť systém pre uznávanie dištančných vzdelávacích výkonov.

VÝKONOVÉ POTENCIÁLY PREDMETOV Výkonové potenciály predmetov a skupín predmetov je potrebné preskúmať a stanoviť, aby bolo možné zmysluplne realizovať koncepciu personálnej kostry FA STU. „Kvalifikačný tlak“ na OA na habilitáciu v priebehu 5 rokov nebude relevantný a skôr bude demotivujúci, pokiaľ Fakulta nezabezpečí pre čerstvých docentov nástup na zodpovedajúce funkčné miesta do určitého času. Táto dôležitá kategória by mala jasne stanoviť akú štruktúru asistentov, docentov a prípadne profesorov vyžaduje a „užiť“i. Tým by následne mohlo odpadnúť aj úzkostlivé vykazovanie pedagogických výkonov a stresy vedúcich o zabezpečení tarifných plátov pre zamestnancov.

SYSTÉMOVÝ KARIÉRNÝ POSTUP Predložený návrh – tj. že vš učiteľ pôsobiaci vo funkcii profesora sa podieľa na príprave akreditačného spisu a garantovaní ŠP – je logický a podstatný. Práve osobnosti zastávajúce najvyššie odborné miesta profesorov, by mali garantovať ŠP a podieľať sa na vypracovaní a príprave akreditačných spisov.

Systémový kariérny postup FA STU by sa mal

boli konkurenčné. Iniciatíva na koordinovaný postup mala vyjsť zo strany vedenia STU, bola však iniciovaná až na základe návrhu riešiteľského tímu na FA STU cez pani dekanu doc.Ing.arch. Lubicu Vitkovú, PhD. na radu dekanov FA STU a kolégium rektora. Nakoniec sa realizovali koordinované stretnutia a v rámci nich sa definovali dva projekčné tímy na STU: prvý v zložení SvF STU, SjF STU a ÚM STU; v druhom boli FA STU, FEI STU, FCHTP STU a FIIT STU (tomuto tímu sa aj podarilo projektovú žiadosť podať). Bolo to už však v šibeničnom čase a kvalita projektového návrhu bola ovplyvnená stresom a nedostatkom časových kapacít.

ADMINISTRATÍVNA PRÁCA UČITEĽOV

V tejto súvislosti vidím aj neúmernú záťaž vysokoškolského učiteľa, čo sa snaží o výkony nad rámec pedagogickej aktivity – výskum, publikácie, umeleckú činnosť. Je tu veľký nárast konceptných (čo by bolo v poriadku), ale aj administratívnych a podporných činností v súvislosti s podávaním projektov, evidovaním publikácií, evidovaním výkonov. VŠ učiteľ musí vidieť a robiť veľa vecí koncepčne, ale zároveň ich aj po každej stránke dotiahnuť a spracovať. Chyba, resp. je málo využívaný článok doktorandskej alebo aj študentskej integrácie. Učiteľ, ktorý je vo výkonnej funkcii – najmä vedenie, ale aj vedúci ústavov – sú neúmerne zafatení manažmentom, administratívou, zodpovednosťou za funkčné platy svojich pracovníkov, „komercIALIZÁCIU“ výkonov. Uniká pedagogika a práca so študentmi, práca na skvalitnení študijných materiálov a metódik. Učiteľ nie je prioritne manažér. Práca sa robí pre výkony a nie pre kvalitu. Príčom napríklad aj formálne zaradovanie – evidencia-publikačných aktivít nie je jednoznačné, nie je jasné, koľko prostriedkov „zarobí“ publikovateľ pre svoj ústav, pretože aj keď je známa kategória hodnotenia, nie je známy celkový počet publikácií v danej kategórii, čo následne ovplyvňuje percentuálny podiel. Celý systém produkovania publikácií s cieľom získania finančných prostriedkov na funkčné platy nie je dobrý. Publikačné a grantové aktivity by mali byť ohodnotené motivačne pre riešiteľov, nad rámec tarifného platu. Vidím však problém, že aj tarifný plat pozostáva z 55% pedagogických výkonov a 45% VaV (podľa aktuálnej metodiky pridelenia rozpočtových mzdových prostriedkov). Znamená to, že tí pracovníci ústavu, ktorí „produkujú“ publikácie a granty, zarábajú aj na tarifné platy kolegov, ktorí „len“ učia a prípadne sa venujú inej zárobkovej činnosti? Kde je tu potom motivácia pre tých, čo majú výkony? Na druhej strane je objektívne, že počas niektorých rokov sa môže dať viac, inokedy menej napr. v grantových aktivitách; spracovanie monografie popri iných aktivitách učiteľa trvá dlhšie. Výkony by preto mali byť sledované aspoň v priemete 3 rokov.

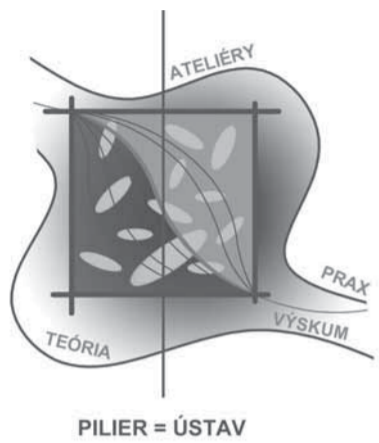
ÚSTAVY NESÚVISIA SO ŠTRUKTÚROU ŠTUDIJNÝCH PROGRAMOV

Ústavy sú modulovo – tematicky zamerané (Architektúra obytných stavieb, Architektúra občianskych stavieb, Urbanizmus, a pod.). Študijný program je nevyhnutne zložený prierezovo, aby zodpovedal vzdelanostnému profilu absolventa. Preto nevidím dôvod súvisu štruktúry ústavov na FA STU so štruktúrou študijných programov. Je možné však stanoviť konflikt záujmov v prípade súbehu vedúceho ústavu a garanta študijného programu. Je potrebné vnímať a definovať skladbu študijných programov podľa potrieb praxe a profilu absolventa a nie podľa osobných, kolegiálnych, či ústavných cieľov.

ROVNAKÉ, NEZMYSELNE VYSOKÉ VÝKONY ÚSTAVOV Výkony evidované FA STU by mali byť porovnateľné s metodikou na iných fakultách STU a zodpovedať systému pridelovania rozpočtových prostriedkov na Fakultu. Nová navrhovaná metodika evidovania pedagogických výkonov podľa „študento-hodín“ môže situáciu vo vykazovaní

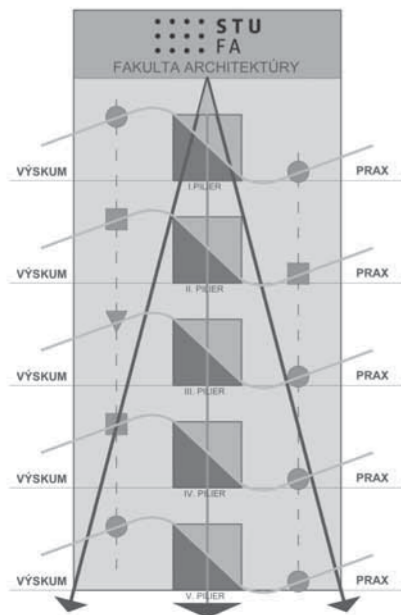
ÚVAHA TREZIA: AKO BY SME MOHLI FUNGOVAŤ?

Členenie Fakulty architektúry na Ústav je z organizačného pohľadu vyhovujúce. Ústav by mal aj naďalej fungovať ako základná organizačná jednotka FA s vnútornou pozíciou, ktorú vyjadruje nasledovná schéma č.1:

Každý z ústavov by sa mal profilovať v teoretickej i praktickej oblasti. Mal by realizovať teoretickú výuku previazanú s vedecko-výskumnou činnosťou i výuku ateliérovej tvorby (opäť by mala byť viazaná na zameranie) s previazaním na prax. V schematickom vyjadrení by základnými činnosťami ústavu bola: ateliérová výuka naviazaná na súčasné problémy praxe, teória a vedecko-výskumná i umelecko-tvorivá činnosť. V rámci ústavov by sa individuálne profilovali jednotliví pedagógovia. Profilácia ústavu je v schéme č.1 i v schéme č.2 vyjadrená organickou líniou, ktorá sa v čase a na základe pedagogického personálu môže meniť. Znamená to, že podľa osobnostného zamerania jednotlivých členov ústavu by sa profilovala vedecko-výskumná a umelecko-tvorivá činnosť. Nutná je aj v tomto smere špecializácia. Nie je možné, aby každý robil všetko. Výstupy pre výskum a prax by tvorili základ pre kooperáciu jednotlivých ústavov FA. Vzájomná kooperácia ústavov je v tomto modeli nevyhnutná, pretože spoločne musia vytvárať hlavnú líniu smerovania Fakulty architektúry – schéma č. 2.

Komplexný model špecializovaných ústavov

ÚSTAV ARCHITEKTÚRY OBYTNÝCH BUDOV
Tendencia formovania budúcej koncepcie Ústavu architektúry obytných budov (ďalej len Ústavu) by mala zodpovedať celofakultnej rámcovej stratégii. Poloha Ústavu nemôže byť z tohto hľadiska autonómna. Sme súčasťou celku, ktorého úspešné fungovanie je závislé na fungovaní jednotlivých súčastí, ktorými sú jednotlivé Ústavy na Fakulte architektúry.

Osobitosťou Ústavu je však jeho odborná špecializácia a profilácia na architektúru obytných budov a problematiku bývania. V tomto smere môže Ústav vytvárať jedinečnú a špecifickú stratégiu, platformu pre odborné zameranie študentov vyšších ročníkov a inžinierskeho štúdia. Nevyhnutnosť pestovania jedinečnosti a osobitosti by mala byť založená na dlhoročnej univerzitetnej tradícii, na podporení odkazu osobností, ktoré na Fakulte a Ústave v minulosti pôsobili. Ústav by mal naďalej rozvíjať odkaz filozofie výuky profesora Emila Belluša, v jeho interpretovanej forme ako aj naďalej podporovať tradíciu Ceny profesora Jozefa Lacka, ktorá sa viaže aj na ústavnú problematiku obytných budov. Vzhľadom na formovanie budúcej stratégie Ústavu je dôležité spomenúť určitú osobitosť v charaktere výuky. Ústav garantuje a predovšetkým metodicky a koncepcne pripravuje výuku pre **prvé tri dôležité ateliéry**, kde sa poslucháči (cca 180 v ročníku) stretávajú **po prvý krát** s architektonickým navrhovaním a ateliérovou tvorbou. V tomto štádiu je výuka ako aj jej správna metodika mimoriadne náročnou činnosťou nielen z hľadiska množstva študentov, ktorých výuku musí Ústav zabezpečiť, ale aj z hľadiska pedagogického. Z tohto pohľadu je potrebné profilovať aj metodiku výuky, ktorá sa prispôbuje stupňu vedomostí študentov a zložitost zadani narastá postupne. Výuku predmetov personálne zabezpečuje 14 pedagógov (z toho traja docenti, jeden riadny, jeden hostujúci profesor, 9 odborných asistentov) a 8 doktorandov.

- > skvalitniť, oživiť a predovšetkým podporiť tvorivú atmosféru a podnecovanie ku kolektívnej – tímovej práci (pozn.: študenti sú k tímovej práci vedení minimálne a nie je v nich pestovaný návyk ani schopnosť diskutovať o svojich názoroch),
- > podporiť u študentov diskusnú aktivitu v akejkoľvek forme,
- > propagovať výsledky pedagogického procesu navonok (aj široká verejnosť) – výstavy, články, verejné diskusie,
- > vytvoriť spoluprácu s firmami, ktoré na báze partnerstva podporia univerzitný výskum a pedagogiku,
- > podporiť a vyžadovať kariérny rast odborných asistentov, ktorí majú predpoklad splniť habilitačné kritériá,
- > prehĺbiť špecializáciu Ústavu vo vzťahu k novej problematike,
- > požadovať špecializáciu jednotlivých pedagógov vo vzťahu ku garantovaným predmetom,
- > zamerať sa na odborné aktivity Ústavu, ktoré zlepšia pedagogický proces a vzťah pedagóg – študent, (workshopy, diskusné fóra, výstavy), starať sa o publikačnú a umelecko-tvorivú činnosť.

Pomocou týchto vytipovaných hlavných úloh je potrebné v budúcnosti **budovať dva strategické piliere Ústavu: PRVÝ PILIER: predstavuje**

TEÓRIU. Je to oblasť zabezpečenia kvalitných teoretických predmetov, koncipovaných v súčinnosti s celofakultným vyučovacím programom. V zmysle motto: **SME SÚČASŤOU CELKU** by mala byť korigovaná strategická línia teoretických predmetov, tak aby sa navzájom dopĺňali a aby sa smerom nahor – k vyšším ročníkom aj stupňovala ich náročnosť. **PRVÝ PILIER** by mal poskytnúť teoretický background pre navrhovanie, ateliérovú tvorbu.

DRUHÝ PILIER: predstavuje PRAX. V našej práci je zastúpená ateliérovou tvorbou. Z tohto dôvodu má mať simulaatívny charakter – má byť previazaná s praktickými zadaniami, s konkrétnymi problémami, s ktorými sa budú naši študenti stretávať v praxi. Je to oblasť ktorá pokrýva zameranie Ústavu na ateliérovú tvorbu všetkých stupňov, od prvého ateliéru v I. stupni výuky až po diplomový projekt zamerania: Budovy pre bývanie. V tomto druhom pilieri je možné rozvíjať aj druhý leitmotív: **SME KONKURENCIESCHOPNÍ** a tak posilniť našu schopnosť vzdelávať tak, aby sa naši absolventi uplatnili v praxi. Ústav by sa mal špecializovať na problematiku bývania a architektúry obytných budov, ktorá bude reagovať na potreby praxe.

Koncepciu ďalšieho rozvoja Ústavu architektúry obytných budov by som na záver zhrnula do dvoch viet: Ústav architektúry obytných budov by mal paralelne (všeobecne i personálne) budovať teoretickú i praktickú platformu, zameranú na problematiku bývania a architektúry obytných budov v dvoch základných strategických pilieroch: pilier PRAX a pilier TEÓRIA v kontexte leitmotívov: **SME SÚČASŤOU CELKOU** a **SME KONKURENCIESCHOPNÍ** by mohli byť vhodným smerom nášho ďalšieho snaženia.

PS: na okraj malý osobný postreh:

Na Ústave architektúry obytných budov (predtým Ústav architektúry I a Ústav architektúry obytných a občianskych budov) pracujem od roku 2003. Prešla som postupne všetkými predmetmi ateliérovej výuky, ktorú zabezpečoval Ústav od prvého ročníka bakalárskeho štúdia až po diplomantov v inžinierskom štúdiu. Počas ôsmych rokov pôsobnosti na Fakulte som na prvom a druhom stupni priamo na ateliérovej tvorbe vyučovala cca 200 študentov a 10 diplomantov. V súčasnosti som školiteľkou 6 doktorandov. Moja osobná skúsenosť ma naučila, že v každom prípade je nevyhnutné uviesť si stupeň poznania študentov v príslušných ročníkoch a tomu prispôbiť aj metodiku výuky. Pamätám sa ako som sa márne snažila zapôsobiť na prvákov Corbusierom, Zumthorom, Baumschlagerom a Eberlem, ich koncepciami, kontextom a filozofiou návrhu. Z ich uhla pohľadu - a to som pochopila až oveľa neskôr, neboli a ani ešte nemohli byť pre nich Zumthor a ostatní tou podstatnou veľičinou. Dôležitejšie bolo, v tom čase pre nich, vysvetliť im ako sa navrhuje schodisko v bytovom dome, aký rozmer má výťah, predčí musí mať dom aj nosnú konštrukciu, čo znamená požiarňa úniková cesta, čo je to Duplex. Stačí sa trochu zadívať na prváka, ktorý prichádza nesmelo po prvý raz na konzultáciu z rodinného domu a vtedy sa často pýtam sama seba:

Ako sa vlastne začína učiť architektúra? S tým Corbusierom mi to vtedy nevýšlo. So schodiskom áno. O šesť rokov neskôr prichádza prvák na štátnicu s portfóliom v ruke. Na prvej strane má ten typicky prvácky rodinný dom. „Nič moc.“ vravím si. „To som ho ja učila?“ Vedľa pri tom nesmelom projektiku rodinného domu som krasopisným ručným rukopisom zbadala Corbusierov citát: „Dom je stroj na bývanie.“ A pri tom pekná skica domu Citrohan. Tak predsa. Potešila som sa...

DOCENTSKÉ ATELIÉRY A AIS – CESTA DO BUDÚCNOSTI?

DOC. ING. ARCH. VLADIMÍR ŠIMKOVIČ, PHD.

V zásade je ťažké sa vyslovovať k problémom a nedostatkom súčasného stavu bez predstavy, ako by mal pedagogický proces vyzerať ideálne – a až z toho porovnania vyvodíť požadovanejšie. Preto vo svojom príspevku chcem vyjadriť určitú celkovú perspektívu, i keď len schematicky načrtnúť. Sústreďm sa hlavne na výučbu v ateliéroch, pretože podľa môjho názoru predstavuje rozhodujúcu časť výkonov, od ktorej by sa mala odvodzovať organizačná kostra fakulty. Sú to väčšinou predmety prierezové, na ktorých sa zúčastňujú viac ústavov. Súčasne som presvedčený, že najcennejšou pedagogickou tradíciou fakulty je individuálny prístup študentov k zadaniam ateliérových prác, ktorý by mal zostať aj do budúcnosti. Je smutné, že postupný presun ťažiska financovania fakulty smerom k výkonom vo vede pravdepodobne povedie k ekonomickej nevyhnutnosti zaviesť skupinové zadania v oboch stupňoch štúdia, čo považujem za nesprávne ale bohužiaľ nevyhnutné. Je smutné korigovať napríklad jeden rodinný dom ako spoločné zadanie pre 3 študentov.

V prvom rade sú podstatné požiadavky medzinárodnej uznania titulov našich absolventov, tzv. európskej akreditácie, ktorá požaduje univerzálnosť profilu absolventa. To možno chápať tak, že študent pri svojej ceste školou má prejsť cez rôznorodé hlavne typologické a veľkostné úlohy tak, aby bol v praxi schopný riešiť širokú škálu problémov. Nemá sa preto úzko špecializovať a súčasne nemá byť autorsky vyhranený prácou len u jedného vedúceho prác. Preto je historická štruktúra FA STU s delением na odborné špecializované ústavy (systémová výskumná orientácia) evidentne správna, osvedčená a mala by byť braná ako východisko.

OS ATELIÉRY – ÚSTAV – FAKULTA

Navrhujem znovu premyslieť starú ideu a vnútornú štruktúru ústavov chápať ako súhrn ateliérov, ktoré by boli súčasne pedagogickou, tvorivou i vedecko-výskumnou jednotkou, vedenou docentom na funkčnom mieste (docentské ateliéry, samozrejme i profesor). Vedúcim by mala byť výrazná osobnosť vyberaná konkurzom (i z praxe), aby sa vždy po určitom čase vnášal do pedagogického procesu tvorivý impulz. Ateliér by mal mať vlastný priestor na konzultačnú činnosť s preliňaním vyšších a nižších ročníkov. Študenti by sa v jednotlivých predmetoch mali hlásiť nie k jednotlivým pedagógom, ale na ateliér ako celok, čím by tiež došlo k previazaniu ročníkov. Konkrétne rozdelenie študentov k pedagógom práce by malo byť vecou ateliérov. Ateliér by mal byť tvorený 2–4 pracovníkmi. Na jedného pedagóga v I semestri by nemalo pripadať viac ako 5 študentov ako výkonová norma (numerus clausus – spresnenie – variovanie podľa KKS a stupňa štúdia, ročníka, či náročnosti zadania). Ateliér zadáva zadania hlavne podľa orientácie ústavu, ale určitou menšou časťou si môže zvoliť i vlastné zadania podľa aktuálnej situácie a záujmu. Podnetné je delenie na autorské a tematické ateliéry. Ateliér by mal mať vlastné hodnotiace komisie s autorským prístupom a s prizývaním aj externých odborníkov do komisií na riešenú oblasť, napr. architektov z praxe, ako aj prístupný pre študentov z iných ateliérov a ročníkov. Témy, obsadenie i výsledky prác študentov by ateliér

prezentoval navonok vlastnou výveskou pri učebni či ústave a webovou prezentáciou. Ateliéry sú chápané ako docentské ateliéry a miesta vedúcich sú obsadzované konkurzom. Jeden ateliér na ústave môže byť vedený odborníkom z praxe. Výhľadovo je zaujímavá i možnosť, kde by sa zorganizovala anketa študentov, ktorého architekta z praxe by chceli mať na fakulte. Prví traja by boli oslovení na účasť v konkurze. Pedagogický výkon by mal klesnúť z dnešných priemerne 1200 hod. na okolo 900 hod. ročne, aby zostal priestor pre iné aktivity (vedecké, publikačné, tvorivé) a tento výkon by mal pokryť základný tarifný plat. Ateliéry môžu byť zapojené vo všetkých ročníkoch štúdia vrátane záverečných prác.

Ústavy by mali byť zložené z 3–4 takýchto ateliérov a mali by byť odborne špecializované (obytné budovy, občianske budovy, obnova pamiatok...), aby zabezpečovali kontinuitu v jednotlivých oblastiach architektúry v rámci celej šírky záberu FA. Ústav je tak chápaný ako odborná, organizačná a ekonomická jednotka, kde vedúci ústavu zodpovedá za všetky uvedené zložky. Vedúci ústavu by mal byť na funkčnom mieste profesora, aby zabezpečoval odbornú vážnosť ústavu vzhľadom navonok... Ústav má podľa určených kritérií merateľný výkon (hlavne v pedagogickej činnosti). V ňom by mal byť reflektovaný reálny priemer práce učiteľa v ateliéri, vrátane odlišnej časovej náročnosti činnosti so študentmi v nižších ročníkoch bakalárskeho stupňa štúdia, či pri individuálnych zanianiach. Pedagogický výkon ústavu má pokryť tarifné platy pracovníkov, ostatné výkony z inej činnosti (vedeckej, publikačnej, tvorivej) by mohli byť z hlavnej časti rozdeľované individuálne podľa skutočného (zväčša nepravidelného) výkonu. Pri nedostatčnom a dlhodobom prihlasovaní študentov na ústav dôjde k zníženiu jeho pedagogického výkonu a tým i k zníženiu adekvátnych mzdových prostriedkov.

OS GARANTI PREDMETOV, GARANTI PROGRAMOV, VEDÚCI ÚSTAVOV

Garanti predmetov určujú konkrétne podmienky absolovania jednotlivých predmetov a v tomto komunikujú s jednotlivými vedúcimi ústavov, ktorí ich kapacitne a organizačne zabezpečujú. Na výučbe jedného predmetu s ateliérovej tvorby či navrhovania sa zúčastňujú viaceré ústavy a ich ateliéry podľa svojho odborného a tvorivého zamerania, preto si celkové zadanie spresňujú podľa svojich potrieb. Garanti študijných programov sledujú postupne sa zvyšujúcu náročnosť predmetov tak, aby boli splnené podmienky stanovené v akreditačnom spise či požiadavky európskej komisie. Garanti každý akademický rok spresňujú rozdelenie počtov študentov na jednotlivé ústavy/ateliéry podľa aktuálneho počtu študentov a pedagógov, ktorí ich v súlade s vysokoškolským zákonom a ich odbornou profiláciou môžu v ateliérových predmetoch viesť. Sledujú odovzdané práce a ich kvalitu a robia odporúčenia pre nasledujúci akademický rok. Tým, že vedúci ateliérov by mali byť na funkčných miestach docentov, sa dosiahne fixácia funkčných miest v rámci štu-

dijných programov. V tejto oblasti sa zabezpečí ako základný rámec predmetov pre akreditáciu, tak aj dostatočný priestor pre rôznorodosť ich výučby. Podnetnou sa javí aj možnosť sústredenia príbuznej skupiny predmetov do blokov, pričom spoluparanti by boli zodpovední za ich odbornú úroveň a súčasne sú vedúcimi ústavov, venujúcich sa tejto problematike.

OS ŠTUDENTOV

Študenti sa prihlasujú na jednotlivé ateliéry dvojkolovo. V prvom kole sa prihlásia bez obmedzenia podľa záujmu a ateliér ich podľa portfólia vyhodnotí a (ne)potvrdí. V druhom kole sa neumiestnení poslucháči hlásia na voľné miesta, kým sa neumiestnia všetci. Pomer počtu študentov a počet ponúkaných miest (presah, vankúš) sa postupne zvyšuje – napr. od 100% v 1. A. Z. Ročníku cez 110% v 3. A. 4. Ročníku až po 130% v 6. Ročníku. Tým sa dáva študentom možnosť voľby, ktorej miera sa stále zvyšuje. Na druhej strane to znamená, že jednotlivé ateliéry a ústavy nemusia byť kapacitne úplne vyťažené a budú orientované viac na inú činnosť (vedeckú, publikačnú). Počet predmetov by sa mal znížiť na menej ale podstatnejších predmetov s ťažiskom na ateliéroch. Súčasne by mala klesnúť aj celková týždenná výmera hodín s prihliadnutím na prácu na zaniach v čase mimo vyučovacích hodín. Študenti sa môžu každý semester priamo prihlasovať na inú ústav/ateliér, čím sa nemusia hlásiť na iné formy zadelenia (moduly, zamerania, orientované ateliéry A1–A9), ale môžu medzi nimi migrovať a voliť si vlastnú cestu štúdiom a fakultou. AIS dovoľuje nastaviť aj iné forma prihlasovania (napr. na viac ateliérov naraz a pod.)

ÚLOHA AIS VO FUNGOVANÍ NAVRHOVANÝCH PEDAGOGICKÝCH ČINNOSTÍ FAKULTY
Popisovaný proces je realizovateľný aj tradičným papierovým spôsobom, ale pri použití AIS je rýchlejší a prehľadnejší. Z hľadiska použitia fakultnej webovej stránky a AIS v tomto procese je jeho úlohou možné zoradiť do nasledovných fáz: Na stránke ústavu – oboznámene študentov o ateliéroch a pedagógoch, ktorí v nich pôsobia formou prezentácie ich prác a prác ich študentov (výstavná skriňa).

Garant predmetu vyzve vedúcich ústavov na dodanie menoslovu ateliérov/pedagógov, ktorí budú v danom predmete pôsobiť a pridelí im role, kapacitné obmedzenia (napr. 5–4–3 študenti na I pedagóga podľa KKS), previs ponuky nad dopytom (napr. 120%) a vypíše balíky tém. Do dokumentového servera môže uložiť všetky svoje požiadavky na spracovanie zadaní. Balíky tém môže definovať ako viacnásobné (študent sa môže súčasne prihlasovať na viac balíkov), konkurenčné (študent sa súčasne prihlasuje len na jeden balík), potvrdzovacie (pedagóg potvrdí prihlásenie študenta na tému) a pod. Garant kontroluje ako obsadenie pedagógi, tak aj výber tém, spôsob zapisovania študentov a pod.

Ateliéry vypíšu témy cez AIS. Garant centrálnne otvorí a neskoršie zatvorí prihlasovanie na témy, čím majú študenti rovnaké nediskriminačné možnosti na prihlasovanie. Poslucháči sa prihlasujú len cez AIS nezávisle na fyzickom mieste pobytu. Tým sa všetci študenti prihlásia na témy a ateliéry.

Pedagogický proces prebieha tradičným spôsobom aj pri komunikácii so študentmi cez AIS, zapisovaním známk a pod. Zapisovanie študentov je potrebné vložiť portfólia ako PDF knihy (vo veľkosti A3 na šírku, do 5,0 MB) ako jedna z podmienok ukončenia predmetu. Garant ich následne môže premiestniť do dokumentového servera, kde si ich môžu prezrieť študenti nasledujúceho ročníka. Garant predmetu si môže všetky odovzdané práce prezrieť a skontrolovať ich úroveň. Pedagógovia/ateliéry si môžu najlepšie práce zverejniť - umiestniť na svoju stránku („výkladnú skriňu“) ako ukážku za posledný semester

a vytvoríť tak virtuálny „prieskum“ – prehľadku prác aj pre iných študentov - záujemcov o ateliér a aj verejnosť. V prípade zavedenia komplexných údajov o priamej výučbe učiteľov v jednotlivých rozvrhových činnostiach do AIS by mohol systém sledovať aj výkony učiteľov cez učiteľohodiny na základe dohodnutých kritérií a váhových koeficientov a zabezpečiť tak i rovnomernejšie zaťaženie ústavov. Plnšie možnosti využívania AIS na sledovanie celého pedagogického procesu umožní garantom mať stály prehľad o jeho priebehu od nastavenia vstupných údajov, vypisovania tém a prihlasovania na ne až po odovzdávanie prác a zapisovanie známok. Nie je preto tak nutné tesne viazať organizačnú štruktúru fakulty na študijné programy.

NEODSTATKY SÚČASNÉHO STAVU VZHLADOM NA MOŽNÚ BUDÚCNOSŤ

Z hľadiska študentov:

> Zníženie týždennej výmery hodín s prihliadnutím na prácu mimo rozvrhové hodiny (hlavne výberové predmety)

< Nemožnosť širšieho výberu a slobodného prihlasovania na témy a k pedagógom (a plne cez AIS).
< Zníženie počtu predmetov tak, aby študenti nemali rozbitý čas počas týždňa, sústredenie teoretických predmetov do blokov
< Neurčovanie presného času výučby ateliéru v rozvrhu, len celkové týždenné výmery tak, aby bola organizovaná podľa ateliérov

Z hľadiska pedagógov:

> Preťaženosť pedagogickými výkonmi (priamymi a nepriamymi). Nedostatok času na inú odbornú činnosť – vedeckú, publikačnú, tvorivú.
> Plošné zníženie výkonov asi o 25% (z priemerných 1200 hod/roč. na asi 900 hod. Ročne)

< Veľmi sťažená možnosť získania grantových úloh, publikovania v karentovaných časopisoch, a tým i splnenia kvalifikačných kritérií na získanie vedecko-pedagogických hodností
< Nedefinovaný základný pedagogický výkon pre tarifný plat, určenie počtu študentov na pedagóga podľa KKŠ
< Základné tarifné platy by mali byť zabezpečené podľa pedagogických výkonov, ostatné činnosti (vedecká, publikačná, tvorivá) v pohyblivej zložke
< Nedocenené pedagogické výkony v Bc štúdiu hlavne pri individuálnej výučbe najnižších ročníkov, ktorá je veľmi namáhavá a pracná. Riešenie cez skupinové zadania v architektonickej tvorbe nepokladáme za vhodné vzhľadom na tradície fakulty.

Z hľadiska ateliérov:

> Konkurzy na miesta vedúcich ateliérov aj pre architektov z praxe, rozhodujúcim kritériom je kvalita a inovativnosť prístupu, vytvorenie autorského smerovania podľa hlavnej osobnosti ateliéru

< Sústredenie mladých architektov v týchto ateliéroch ako asistentov
< Kolektívna práca so spoločnými konzultáciami prístupných pre všetkých študentov prihlásených v tom semestri do ateliéru, premiešanie starších a mladších študentov
< Spoločné ateliérové komisie (diskusie, rozpracovanosť - midterm, záverečné vyhodnotenie) s prizývaním odborníkov aj mimo FA, prístupné aj pre iných študentov, oznamované na stránke ateliéru
< Webová stránka ateliéru na stránke ústavu pre informáciu o jej činnosti, informovanosť študentov

Z hľadiska ústavu:

> Nejasná organizačná štruktúra ústavu, OA s PhD. má prakticky rovnaké práva a povinnosti ako docent

< Nevyvážené výkony jednotlivých ústavov, hlavne v pomere výkonu medzi Bc. A Ing. štúdiom a medzi individuálnymi a skupinovými zadaniami.
< Nejasné hodnotenie (pravidlá hry) pedagogických výkonov a tým i výkon celého ústavu vzhľadom na výkon celej fakulty, čo je podkladom na nejasné rozdelenie mzdových prostriedkov
< Pri presnom dodržaní pomeru pedagogických a vedeckých výkonov 45:55% zavedenie celoplošných skupinových zadaní pri dodržaní podmienok akreditácie.

Z hľadiska priestorov:

> Nedostatočná kapacita budovy pre vznik samostatných priestorov pre jednotlivé ateliéry. Možno čiastočne riešiť úpravou existujúcich priestorov alebo strechy. Iným spôsobom je časový harmonogram pre využívanie priestorov počas týždňa pre potreby ateliérov, čo súvisí s organizáciou rozvrhu.

Z hľadiska kariérneho rastu:

> Prehodnotiť (znižiť) kritériá pre získanie vedeco-pedagogických hodností vzhľadom k reálnym možnostiam ich splnenia s prihliadnutím na platné požiadavky MŠ a STU so zvýraznením špecifickosti FA.

Z hľadiska garantov:

> Malá možnosť riadenia pedagogického procesu, praktická nemožnosť kontroly výsledkov, hlavný garant kvality zostáva mimo hlavný proces.

< Možnosť vyriešiť cez plnšie zapojenie kontroly cez AIS

Z hľadiska IKT:

> Kvalita používaného softvéru je bohužiaľ veľmi rôznorodá

< Výučba špecializovaného softvéru nepokrýva dostatočne požiadavky výučby

Odpovede na požadované otázky:

1. VÝKONOVÉ POTENCIÁLY PREDMETOV A SKUPÍN PREDMETOV, S CIELOM FIXOVAŤ ŠTRUKTÚRU FUNKČNÝCH MIEST PROFESOROV A DOCENTOV V RÁMCI ŠTUDIJNÝCH PROGRAMOV.

Výkonové potenciály predmetov budú vychádzať z celkového počtu prijatých študentov tak, aby ateliérová tvorba vždy tvorila nadpolovičnú väčšinu výkonov (vo výmere hodín a v ECTS). Dlhodobejšie a podrobnejšie úvahy sú pravdepodobne predmetom prípravy pripravovanej novej akreditácie. Predpokladá sa určité sústredenie predmetov do logických blokov, napríklad ako boli prezentované na Pedagogickom kolokviu FA STU 2011 – Blok ateliérov architektonického navrhovania, Blok konštrukčno-technických disciplín, Blok teoretických predmetov jadra odboru, Blok dejín architektúry. Navrhovaná štruktúra funkčných miest profesorov a docentov (je zrejmä i v súčasnosti) v náväznosti na štruktúru garancií je nasledovná (minimálne štandardy):

a) Z hľadiska garancií:
Garanti študijných programov – FM profesorov
Spolugaranti študijných programov – zodpovední za bloky predmetov – FM docentov, vedúci ústavov
Garanti jednotlivých predmetov – P a PV – FM docentov, V – FM docentov/OA
b) Z hľadiska organizačného zabezpečenia– ústavy:
Vedúci špecializovaných ústavov (jadrá odborov) – FM profesorov/docentov
Vedúci ateliérov architektonického navrhovania – FM docentov/OA/hosťujúci z praxe
Garanti jednotlivých predmetov, zabezpečovacích ústavom – P a PV – FM docentov, V – FM docentov/OA

Je zrejme, že všetky tieto funkcie nemôžu byť samostatné, ale musia sa vykonávať aj súbežne. Preto je ich povinnosti možné zhrnúť napríklad nasledovne:
FM profesorov – garancie študijných programov, vedúci ústavov
FM docentov – spolugarancie študijných programov, garanti P/PV predmetov, vedúci ateliérov, vedúci ústavov
FM OA – garantovanie V predmetov,

2. NÁZOR NA KOMPETENČNÉ VZŤAHY MEDZI GARANTMI PROGRAMOV, PREDMETOV A VEDÚCIMI ÚSTAVOV, SYSTÉMOVÁ NADRADENOSŤ ŠTUDIJNÉHO PROGRAMU
Kompetenčné vzťahy sú dané akreditáciou a preto musia rešpektovať nadradenosť garanta študijného programu. Garant ŠP určuje hlavné odborné podmienky štúdia, platné v rozsahu jeho pôsobnosti. Vedúci ústavov zabezpečujú ako jeho systémovú odbornú orientáciu (jadrá odborov, vedecká činnosť), tak aj organizačné zabezpečenie výučby.

3. NÁZOR NA VZŤAH MEDZI ŠTRUKTÚROU PROGRAMOV A ÚSTAVOV, NAPRIKLAD ÚSTAV KOPÍRUJÚ PROGRAMY TRETIÉHO STUPŇA A TÝM AJ SYSTÉMOVÝ VÝSKUMNÝ ORIENTÁCIA
Nevidím zásadný rozpor medzi súbežným fungovaním programov a ústavov, pretože každá forma má svoje opodstatnenie. Programy so sústredením na garantovanie odbornej stránky výuky a ústavy v systémovej odbornej orientácii (všestrannosť absolventa) a organizačnej a vedeckej práci. Širším použitím AIS v pedagogickom procese sa vytvoria podmienky, keď nie je nutné tesne na seba viazať organizáciu študijných programov a delenie fakulty na ústavy. Skutoční profesori a docenti v ňom vystupujú súčasne vo viacerých roľach.

4. NÁZOR NA ZMENU DELENIA VÝKONOV/MZDOVÝCH PROSTRIEDKOV, NAPR. TARIFNÉ PLATY SÚ DELENÉ AUTOMATICKY, POHYBLIVÁ ČIASTKA PODĽA VÝKONOV, VYSOKÉ/NÍZKE VÝKONY

Výkony by sa mali vykazovať cez AIS (ako učiteľo-

1. úvod

Hlavné poslanie konštrukcií v architektúre zdefinoval už Vitruvius vo svojom slávnom teoretickom diele. Známy konštruktivista zo začiatku 20. storočia Augusto Perret považoval konštrukciu za „materinskú reč architektúry“. Potvrďoval to vo svojich architektonických dielach. Väzba konceptu architektonickej formy a konštrukcie musia byť v logickej vnútornej a vonkajšej rovnováhe, v opačnom prípade je forma náhodná alebo konštrukcia neúčelná. Konštrukciu v architektúre je potrebné chápať nielen ako konečnú technickú

hodinu), aby z nich bolo možné hodnoverne odvodiť celkové výkony fakulty. Koeficientmi sa prevedú na rovnakú úroveň. Všetky delené dotácie sa rozdeľia v zmysle metodiky MŠ SR a potom podľa proporcií jednotlivých ústavov na výkone celej fakulty. Výkony je potrebné znížiť na prijateľnejšiu úroveň, aby zostal dostatočný priestor na iné aktivity (publikačné, vedecké, umelecké, tvorivé) pri zachovaní ekonomiky fakulty.

5. NÁZOR NA SYSTÉMOVÝ KARIÉRNÝ POSTUP. PROFESOR SA PODIEĽA NA PRÍPRAVE A VYPRACOVANÍ AKREDITAČNÉHO SPISU A GARANTOVANÍ ŠTUDIJNÉHO PROGRAMU. (NÁVRH), POTENCIÁL GARANTOVAŤ ŠTUDIJNÝ PROGRAM
Požiadavky na získanie vedecko-pedagogickej hodnosti sú v súčasnom stave nadhodnotené a ťažko splniteľné. Je potrebné ich aktualizovať v súlade s podmienkami STU tak, aby boli študijné programy plynulo zabezpečené garantmi do budúcnosti.

6. FAKULTA BUDE MAŤ VYPRACOVANÚ ŠTRUKTÚRU FUNKČNÝCH MIEST PROFESOROV A DOCENTOV
Štruktúra funkčných miest profesorov a docentov, ktorá bude vychádzať ako z hierarchie garantovania výučby, tak aj z ich organizačného zabezpečenia – viď bod 1.

7. PÔSOBENIE VYNIKAJÚCICH ODBORNÍKOV Z PRAXE, NÁVRHY PODÁVA VEDÚCI ÚSTAVU. DLHŠIA DOBA – HOSŤUJÚCI UČITEĽ, HOSŤUJÚCI PROFESOR, KRATŠIA DOBA DOHODA O VYKONANÍ PRÁCE
Pôsobenie vynikajúcich odborníkov z praxe je veľmi žiaduce. Predpokladá sa ich pôsobenie ako vedúcich ateliérov v rámci ústavov a nie ako samostatná organizačná jednotka. Miesta obsadzovať konkurzmi. Možnosť použitia aj netradičných foriem – napr. anketa medzi študentmi, ktorého architekta by chceli mať na FA. na základe toho osloviť 3 najvyššie hodnotených architektov na účasť v konkurze.

ZÁVER

Celkovo možno povedať, že navrhované zmeny by mali byť vyváženou zmesou osvedčených prístupov, typických pre FA STU (garanti, ústavy, prevaha ateliérov nad ostatnou výučbou, individuálne architektonické ateliéry, a pod.) s novými prvkami, ktoré prináša doba (autorské a tematické ateliéry, odborníci z praxe, širšie využívanie AIS pre rôzne oblasti práce a pod.).

REFLEXÍVNE POHĽADY NA VÝUČBU KONŠTRUKCIÍ V ARCHITEKTÚRE

DOC. ING. ARCH. JÁN ILKOVIČ, PHD.

súčasť, resp. nástroj zhmotnenia funkcie, ale hlavne ako modelačnú zámerne koncipovanú nedeliteľnú súčasť architektonického diela. Pomocou konštrukcie sa zhmotňujú dve základné zložky architektúry: funkcia a forma. Stáva sa rovnocenným nositeľom idey v architektúre, musí spĺňať aj estetické kritéria. Nové poznatky o technických a technologických vlastnostiach konštrukcií a materiálov umožňujú nový rozmer uplatňovania princípov a zákonitosti väzieb architektonického konceptu a konštrukcie v súčasnej architektúre. Je to zákonitý proces všeobecného vývoja spoločnosti.

2. ROVINY INTERPRETÁCIE KONŠTRUKCIE V ARCHITEKTÚRE – SÚVISLOSTI VÝUČBY

Pri pokuse o formuláciu odpovedí na váhu dôležitosti výučby konštrukcií v architektúre je nevyhnutné odpovedať na otázku: Aké je poslanie konštrukcií v architektonickom navrhovaní a následne v architektúre? S tvorivými nástrojmi sa dá kvalifikovane pracovať len vtedy, keď poznáme „pravidlá a mantinely“ ich možného využívania a modelovania. Teďa poznať ich možnosti, technické a technologické vlastnosti a súvislosti, princípy a zásady tvorby tvoria spojené nádoby s logikou interpretácie architektúry. Poslanie konštrukcií v architektúre môžeme definovať v nasledovných priemetoch, ktoré sú zároveň obsahovými východiskami edukačného procesu na FA:
Konštrukcia – zložka architektúry (teória väzieb konštrukcie a architektúry) –poznanie zákonitostí a technických princípov tvorby konštrukcie ako modelačného nástroja vyjadrovania estetickéj hodnoty architektúry, teória a metodika tvorby konceptov konštrukcií, rovnováha zložiek.
Konštrukcia – nástroj interpretácie architektúry – poznatky o funkcii priestoru, tektonike, materiáloch, technike, technológiách..., teória a metodika tvorby konštrukčných sústav.
Konštrukcia – sémantika v architektúre – výraz prvkov a detailov konštrukcie – symbolika konštrukcie, teória a metodika tvorby detailov.

Konštrukcie ako súčasť architektúry na prvý pohľad (pokiaľ sa nemenia zásady navrhovania) nevyžadujú odlišné cesty vo vzdelávaní. Opak je však pravdou. V teoretickej a praktickej rovine vyžadujú iné metódy tvorby, v ktorých sa na rozdiel od typologicko-funkčných poznatkov ťažiskovo uplatňuje miera aktuálneho technickéo poznania (vývoj materiálových charakteristik a z toho vyplývajúce reálne hranice a dimenzie konštrukcie, teoretické poznatky o možnom vytvorení konštrukcie vplyvom prevádzky, vývoj nových materiálov a nových normatívnych, metodologických a digitálnych postupov navrhovania konštrukcií a ich prvkov, energetické a ekologické požiadavky). Uvedené fakty musia tvorivo transformovať do svojich edukačných procesov vzdelávacie inštitúcie na čele ktorých sú tzv. výskumné vysoké školy, v ktorých sa získavajú a interpretujú najnovšie vedecké poznatky). Vo sfére výučby architektonických konštrukcií je tento problém viacvrstvový s relatívne nezodpovedanou otázkou miery vyváženosti teórie a praxe. Vrstevnatosť problému môžeme obsahovo definovať nasledovne:

Prvou východiskovou „vrstvou“ sú ciele vzdelávacieho procesu vyplývajúce z komplexného profilu absolventa, na ktorý sa modeluje odborný a vedecký potenciál špecializovaných pracovník.
Druhou východiskovou „vrstvou“, ktorá sa odvíja od prvej je samotný obsah (a s tým súvisiace metódy vzdelávania), ktorý predstavuje „spongiu“ reflektujúcu požiadavky trhu práce (jednota teórie a praxe).
Tretou východiskovou „vrstvou“ sú trendy a akceptovateľná miera využívania prvkov IT vo vyučovacom procese (najmä v oblasti výučby zobrazovania konštrukcií) ako prirodzenej didaktickej súčasti vzdelávacieho procesu.
Tak, ako sa jednotlivé vrstvy navzájom ovplyvňujú, zároveň si čiastočne vnútorne protirečia a to v pružnosti spolupôsobenia, vzájomnej interakcie a „vnútornej“ mobility v systéme. Tento fenomén zdanlivého rozporu je v konečnom dôsledku vo vyučovacom procese **didakticko-metodologickým problémom**.¹

Súčasný stav na poli vzdelávania v oblasti tvorby architektonických konštrukcií je do istej miery zakonzervovaný a to najmä vplyvom faktorov materišnej povahy, ale aj istej nechoty všeobecnej inovácie na oboch stranách systému (vyučujúci – vyučovaní). Materiálne a priestorové podmienky determinujú mieru inovácie, ale samotné sú nepostačujúce. Kým na jednej strane prevláda akademická deklarativnosť o absencii ideálnych podmienok pre uplatňovanie vhodných aktivačných vyučovacích metód vyučovania v prostredí vzdelávacích inštitúcií, tak na druhej strane je to deficit poznatkov, vedomostí a zručností (ale aj odvahy) siahnuť po inovčných didaktických metódach s vytváraním tzv. **lineárnych a nelineárnych problémových situácií** a byť súčasťou ich riešení.

V súčasnosti pri výučbe architektonických konštrukcií prevládajú skôr tradičné verbálne vzdelávania) odzrkadľuje reálnu mieru pedagogickej oddanosti a odbornej erudovanosti učiteľov ako aj ich snahy po inovácii vyučovacích metód a nastolovania modelových problémových úloh s využívaním informačných technológií.

3. **ŽAĽIŠKÁ EDUKAČNÉHO PROCESU NA ÚSTAVE**

Informačné listy fakulty architektúry STU v Bratislave № 8

prieskumu medzi študentmi sa tento problém ešte znásobuje ďalším rozporom a to **nárokmi na úroveň poznatkov a časovú dĺmzniu priamej výučby**. Tento fakt je všeobecne akceptovaný deklarovaním **univerziténeho systému vzdelávania** s predpokladom vysokej miery záujmu študentov o štúdium. Pedagogické výsledky však nie sú tak jednoznačné, ako s nimi uvažovali pôvodné predpoklady. Ale opäť je to len pohľad na jednu stranu „mince“. Pohľad na druhu stranu tej istej mince (zodpovednou za systém a výsledky vzdelávania) odzrkadľuje reálnu mieru pedagogickej oddanosti a odbornej erudovanosti učiteľov ako aj ich snahy po inovácii vyučovacích metód a nastolovania modelových problémových úloh s využívaním informačných technológií.

Rozvíjanie poznatkov vyššie uvedených priemetov konštrukcií v architektúre je programovo obsahovým ťažiskom edukačného procesu Ústavu konštrukcií v architektúre a inžinierskych stavieb na Fakulte architektúry. Ústav zastrešuje celé spektrum teoretických predmetov technicko-tvorivej povahy najmä v 1. stupni štúdia, poznatky ktorých sa násled-

ne aplikujú v zadaniach jednotlivých ateliérov takmer všetkých študijných programov na fakulte. Vyústenie odbornou - pedagogického pôsobenia v 1. stupni je v predmetovej 1. štátnej skúške s názvom Teória a navrhovanie konštrukcií pozemných stavieb, v 2. stupni štúdia je pôsobenie ústavu v rámci akreditovaného ŠP architektúra s vyústením v predmetovej 2. štátnej skúške (Teória a metodológia architektonickej tvorby).

Ďalší rozvoj pracoviska by mal reflektovať vyššie spomínanú filozofiu a poslanie konštrukcií v architektúre. Pracovisko ako nositeľ špičkových poznatkov z predmetnej oblasti musí byť natoľko dynamické nakoľko je schopné reflektovať dynamiku vonkajších vplyvov v oblasti vzdelávania a vedeckého poznania na jednej strane a nakoľko je schopné tieto procesy iniciovať a byť ich nositeľom do hĺbky a šírky pôsobenia, ktoré si programovo vymedzí v systave predmetu a obsahu výskumu a vzdelávania. Musí mať svoje ohnisko pôsobenia v jednotlivých stupňoch štúdia a jasné stanovené „oporné body“. Ohnisko pôsobenia je odvodené od analýzy poslania v 1. stupni štúdia a nositeľa študijného programu v 2. a 3. stupni štúdia s vyváženým obsahom obidvoch slov doterajšieho názvu pracoviska t.j. techniky konštrukcií a architektúry a ich aplikácie v architektonickom navrhovaní. „Ambíciou ústavu je aj posilnenie architektonického rozmeru pracoviska s perspektívou ďalšieho formovania na špecializované ateliéry v 2. stupni štúdia. a participácia na iných študijných programoch v doterajšom trende. Nevyhnutnou súčasťou pedagogického procesu je paralelná vedecko-výskumná činnosť v spomínaných oblastiach ako základ neustálej inovácie získavania poznatkov“. Pri uvedenej perspektíve vychádzam z podstaty, že čím má ústav väčšie prekrývanie v rámci jednotlivých študijných programov, tým je životaschopnejší a tým vzrastá aj jeho význam a opodstatnenie vo fakultnom rastrí. Som presvedčený, že v súvislosti s rozvojom fakulty sa uvedené ambície rozvoja ústavu budú priebežne naplňovať v prospech študentov architektúry a v konečnom dôsledku v prospech kvality architektúry vôbec.

4. VÝKONOVÉ POTENCIÁLY PREDMETOV A SKUPÍN PREDMETOV

Pracovisko malo (má?) dlhodobo vnímané jeho poslanie ako tzv. technického servisného pracoviska, ktorého povinnosťou je zabezpečovať poznatky pre „tvorivé“ pracoviská (ústavy). Táto pretrvávajúca a falošne pestovaná dogma je zdrojom deformácie vzťahov a považujem to doslova za nebezpečný trend. Po poslednej organizačnej reforme usporiadania pracovísk na FA STU môžem definovať nasledovné základné okruhy predmetov ústavu:

a) Staviteľstvo a materiály
Ciele výučby sú založené na poznaní základnej teórie navrhovania stavebných konštrukcií budov a ich zobrazovaní vo výkresoch jednotlivých druhov a stupňov projektovej dokumentácie. Poznanie je rovnomerne rozvrstvené do piatich predmetov (Staviteľstvo I-V) tak, aby študenti mohli postupne chápať „stavebnú tektoniku“ budovy a jej materiálovú bázu. V úvode štúdia daného bloku predmetov ide o základnú staviteľstva a neskôr pribúda problematika navrhovania konštrukcií spodnej a vrchnej stavby s aspektom na technologické procesy a materiál od jednoduchých stavieb po halové a výškové stavby. Dôraz je položený na princípy navrhovania a základné poznanie konštrukčných detailov. Ide o ťažiskovú oblasť a pôsobenie ústavu v rámci podielu na obsahu študijného programu architektúra a urbanizmus. Celkový dotčný potenciál bloku predmetov je 18 hodín (v súčasť je to 234 hodín celkovej dotácie v bakalárskom štúdiu, ktorá tvorí prevažujúci základ teoretickej prípravy na

vykonanie štátnej skúšky z teórie a navrhovania konštrukcií pozemných stavieb). Je to postačujúca dotácia, za predpokladu, že je výučba realizovaná metodicky správne a dôsledne. Celkom prirodzene chce to ochotu aj na strane študentov, ktorá niekedy je len symbolická. Pretrváva syndróm, že učiteľ musí naučiť všetkých všetko. Predmety sú náročné na dodržiavanie časového harmonogramu a sú náročné aj na personálnu logistiku. Zvlášť sú náročné predmety s 1 hodinovou výmerou cvičení, ale to nie je dôvodom na opätovné volanie po zvýšení hodinovej dotácie. Relatívne sa zjednotil postup na cvičeniach v základných metodických rámcoch čo sa ale nedá povedať o skúškach. Nemajú rovnaký rámec, priebeh ani kritéria. Problémy:

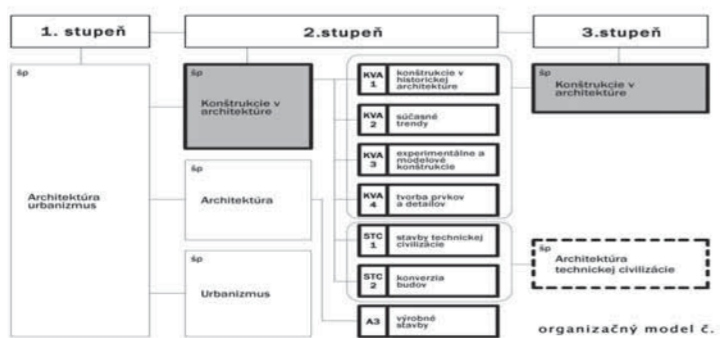
– Zachovanie doterajšieho modelu s takmer individuálnym prístupom bola kapacitne neudržateľná cesta a tak došlo k reforme cvičení s posilnením zodpovednosti za výsledok poznania na stranu študentov.

– Problémom je aj metodika vedenia cvičení u niektorých pedagógov a mala snaha o hľadanie „vlastnej cesty“ a uplatňovanie miery progresivity vo výučbe.

b) Statika a nosné konštrukcie
Blok je zameraný na technickú podstatu navrhovania konštrukcií z hľadiska stability konštrukcií a budov. Vyučujú sa predmety teoretickej povahy (Statika) a predmety praktického overovania teoretických poznatkov statiky budov (Nosné konštrukcie budov) z dôrazom na druhy a špecifiká materiálov nosných konštrukcií budov. V oblasti predmetov statiky a nosných konštrukcií z môjho pohľadu istým pedagogicko-didaktickým problémom forma interpretácie obsahu s praktického významu obsahu učiva.

c) Technické zariadenia a ochrana budov
Blok tvoria predmety zamerané na techniku zabezpečenia vnútorného prostredia budov

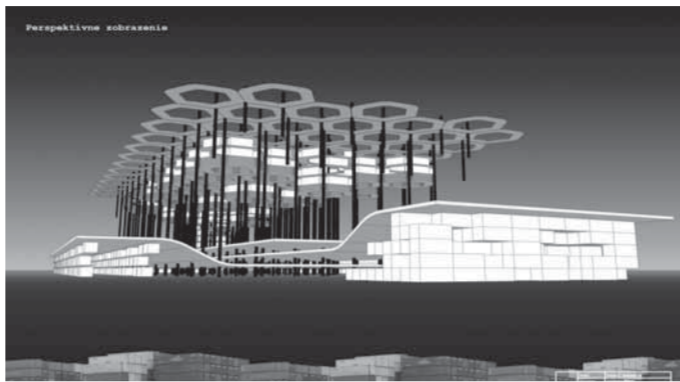
Obr. 1 Pôvodný organizačný model študijných programov a predmetových blokov vzdelávania (2007)

a bezpečnosti budov. Oblasť TZB je z pohľadu študentskej komunity rozporuplný s výraznou mierou excentricity poslania v štúdiu architektúry a urbanizmu. Je to okruh predmetov s „frequentovanou názorovou turbulenciou“ na pozadí mnohých faktorov objektívnej a subjektívnej povahy.

d) Navrhovanie účelových (technických) objektov
V tomto bloku ide o sprostredkovanie typologických z oblasti navrhovania budov pre výrobnú činnosť a objektov inžinierskej povahy (prevádzkové zásady, bezpečnosť, hygiena prostredia, konštrukcie, architektúra). Ako ináč, aj blok premetov s vysokou mierou exaktnosti vo svojej podstate nie je príliš v obľube študentskej komunity a tak vzniká opodstatnený „balans“ jeho opodstatnenosti...

e) Ateliéry navrhovania (Ateliérovej tvorby)
Ateliéry tvoria nevyhnutnú súčasť overovania teoretických poznatkov v praktickej rovine. Ťažisko v 1. stupni je v záverečnej bakalárskej práci, ktorá má tzv. komplexný charakter, t.j. aj s povinnými konzultáciami z jednotlivých profesií. Dnes už zabehnutý a stabilizovaný model záverečnej bakalárskej práce je možno pre niektoré profesie nedostatočný, ale musíme si uvedomiť, že vychádza z profilu bakalára. Nie vždy sa dostatočne chápe význam slova „konzultácia“ v kontexte požadovaného rozsahu. Ateliér v 2. stupni štúdia považujem za systémovú nevyhnutnosť aj s ohľadom na vykonávanie vedecko-výskumných činností.

Ilustračný obrázok: Logistický kontajner PP Poprad. Student F. Orth

5. PERSPEKTÍVY ROZVOJA VZDELÁVANIA V OBLASTI TVORBY ARCHITEKTONICKÝCH KONŠTRUKCIÍ (DIDAKTICKO – METODOLOGICKÉ ASPEKTY)

Pred nami je takmer „hamletovská“ otázka: *Ako stanoviť mieru uplatňovania a využívania IT v polohe tzv. základného vzdelávania (1. a 2. stupeň VŠ vzdelania) pri získavaní návykov a zručností v tvorbe architektonických konštrukcií (výučba zobrazovania a navrhovania konštrukcií).* Samostatným problémom vo vzdelávaní sú tzv. dištančné formy vzdelávania pomocou e-learningu (analógia s praktickými formami tzv. home workingu), pri ktorom je otázne deklarovanie, že ide o dennú formu štúdia. V konečnom dôsledku ide o *optimálne uplatňovanie dvoch zdanlivo nezlučiteľných vzdelávacích a didaktických systémov, t.j. tradičnej – kontaktnej s tradičnými prvkami výučby navrhovania konštrukcií a kombinácia s IT, vrátane preverovania vedomostí, kedy je potrebné preukázať požadovanú mieru grafických zručností (napr. dištančnou formou pomocou testov prístupných v akademickom informačnom systéme).* Súčasná pedagogická politika v oblasti vysokoškolského vzdelávania aj pod vplyvom trhu preferuje a produkuje „masovosť“. Je to realita

vývoja ľudskej spoločnosti, na ktorú je potrebné pružne reagovať. V oblasti tvorby architektonických konštrukcií je to takmer dvojnásobná úloha, kde sa spájajú dve roviny: **kreativnosti** (architektonické smery a individualizmus – osobnosť tvorca) a **normatívosti** (technický vývoj v normalizačnej oblasti – normy, eurokódy). V týchto podmienkach je hlavným didaktickým cieľom voľba vhodných vyučovacích metód s využitím tvorivého myslenia študentov a moderných informačných technológií na dosiahnutie „**individuálnosti v masovosti**“. Individuálnosť v masovosti vidím aj ako hľadanie spoločných problémov s následným náznamom riešení pomyselného „balíka úloh“. Variantnosť spoločných zadaní a schopnosť učiteľa abstrahovať problémy, vysvetliť princípy a apelovať na samostatnosť (ako inak chceme vychovať dravých a najmä rozmyšľajúcich mladých ľudí?) je cesta k individuálnosti pri veľkých počtoch študentov.

CIELE VZDELÁVANIA
(konceptné kurikulum)
definovanie tvorby architektonických konštrukcií v línii:
> **konštrukčný prvok**
> **konštrukčný fragment celku (modul)**
> **konštrukčný celok (atypickosť– opakovanosť)**

DIDAKTICKÉ VÝCHODISKÁ SPOLOČENSKÉ VPLYVY

OBSAHOVÝ RÁMEC VZDELÁVANIA
(ŠP - PROFIL ABSOLVENTA)
(teória – prax)

VPLYVY TEÓRIE SPOLOČENSKÉ VPLYVY

VPLYVY PRAXE SPOLOČENSKÉ VPLYVY

OSOBNOSŤ UČITEĽA
schopnosti definovať úlohy intelekt odbornosť úroveň vzdelania úroveň poznania metód výučby tvorivosť schopnosť transformácie vedeckých poznatkov iné pedagogické schopnosti

OSOBNOSŤ ŠTUDENTA
schopnosti prijímať nové poznatky schopnosti formulovať riešenia schopnosti syntetizácie doterajších poznatkov z limitujúcich disciplín (statiky, fyziky, staveľstva, materiálov, výtv.d. kompozície... ddois.disciplín, staviteľstv.)

INTERAKCIA UČITEĽA A ŠTUDENTA
Voľba metódy a formy tvorivého vyučovania (realizačné kurikulum) tzv. problémové a tvorivé vyučovanie navrhovania konštrukcií

- didaktická technika
- didaktické pomôcky
- kvalita prostredia (priestoru)

TVORBA MODELOV KONŠTRUKCIÍ
tvorba 2 D modelov konštrukcií (PC)
tvorba 3 D modelov konštrukcií (PC)
tvorba 3 D modelov konštrukcií (makety)
tvorba teoretických modelov

EDUKAČNÝ VÝSLEDKO
kontrola
hodnotenie
transfer nových poznatkov
inovácia didaktických postupov

6. NÁZOR NA KOMPETENČNÉ VZŤAHY V LÍNII: GARANT ŠTUDIJNÉHO PROGRAMU – VEDÚCI ÚSTAVU – GARANT PREDMETU

Vzhľadom na praktické skúsenosti môžem konštatovať, že ideálny kompetenčný model nie je, ale obidva, ktoré som graficky znázornil fungujú v istom režime a poslaní. My ich na fakulte vlastne realizujeme, len nie sú organizačne deklarované v žiadnom predpise.

7. DEFINOVANIE PROBLÉMOV VO VÝUČBE

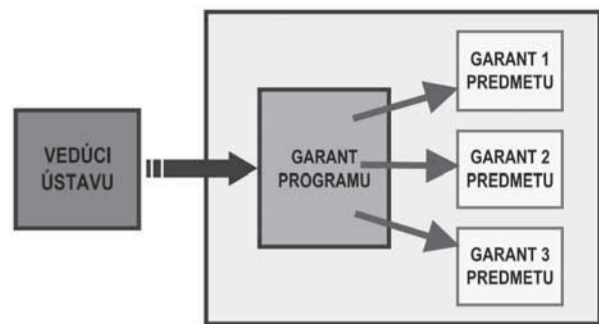
> **veľký počet učiteľov v predmete versus (ne) konzistentnosť vo výučbe**
Veľký počet učiteľov prináša logicky rôznorodosť vo výučbe a v hodnotení. Na tento problém narážame a musím povedať, že tvrdo, nielen v ateliéroch navrhovania, ale aj pri ostatných predmetoch aj napriek dôsledne vypracovaným sylabom a podmienkam absolvovania predmetov.
> **sklony k „stredoškolským“ metódam vyučovania bez vzýrazňovania vlastnej zodpovednosti študenta**
Syndróm naučiť všetkých a všetko prináša chciac-nechtiac stredoškolského ducha. Spomeňme si (pozrieme sa) na naše informačné listy a sylaby predmetov v koľkých je nasledovná veta: Cieľom predmetu je naučiť... Je to naozaj pravda? Je na čase si uvedomiť, že pedagóg má zodpovednosť za proces a obsah výučby a študent má zodpovednosť sám za seba koľko sa naučí. Ak si tento fakt pripustíme, uvoľníme si ruky a hlavne myslieť a môžeme rozvíjať väčšiu pedagogickú profesionalitu a opustiť křčovitú výučbu. Možno by bolo dobré, aby sme si neustále opakovali podstatu jednotlivých foriem výučby.

> **nesúlads harmonogramov náročnosti s inými predmetmi**
Tento problém možno riešiť len veľmi ťažko aj z toho dôvodu, že je to potrebná vysoká miera medzi ústavnej komunikácie a dohody garantov predmetov s cieľom zabezpečiť obsahovú nadväznosť predmetov. Samozrejme, že to nebude možné na 100 %, ale v záujme dosiahnutia kvality, postúpnosti a logiku výučby sa určite dá dopracovať ku konsenzu. Je to dôležité najmä pri predmetoch v prvých štyroch semestroch štúdia.

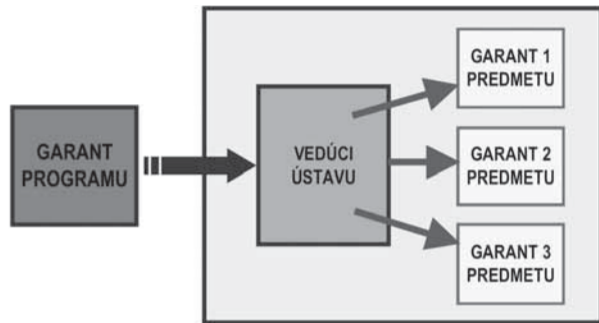
> **konzultácie ako forma cvičení – neefektívnosť**
Mohlo by sa zdať, že hovoríť dnes o zмене metód vo vedení cvičení je už otravné pre neustále opakovanie. Stále sa však nevieme poučiť. Alebo počúvať? Predsa takmer trojnásobné zvýšenie počtu študentov musí jednoznačne priniesť zmenu aj vo výučbe a teda aj v spôsobe vedenia cvičení. Ak neurobíme zmenu, je to ako variť veľké množstvo v malom hrnci. Samozrejme, že pri staršej – otrokej a neefektívnej metodike sa tak mnohí študenti „do hrnca“ konzultácií nevojdú.

> **miera progresu**
Súčasný pohľad na architektúru, novinky v stavebníctve priamo determinujú jej navrhovanie a tým aj proces výučby. Aj to je dôvod na jej

a) Model základného kompetenčného vzťahu vyplývajúci z obsahových väzieb ŠP (koordinácia obsahu vzdelávania)

b) Model odvodeného kompetenčného vzťahu vyplývajúci z pracovno – právnych vzťahov (transfer a logistika obsahu vzdelávania)

prepojenie s výskumom, veď ako inak prideme k novým poznatkom.

> **spolupatričnosť k pracovisku (odučiť a odísť)**
Spolupatričnosť s pracoviskom a budovanie identity firmy prostredníctvom stotožnenia sa zamestnancov s jej smerovaním je zdôrazňovaná najmä v súkromnej a hospodárskej sfére, ale inšpiráciu tu môžeme hľadať. Učiť je len jedna z dôležitých a nezastupiteľných činností, ktoré musíme vykonávať, ale nie je to jediná naša povinnosť. Vedecko-výskumná a umelecká, tvorivá činnosť je nevyhnutným "doplňkom" pedagogiky na póde a pod farbami našej alma mater.

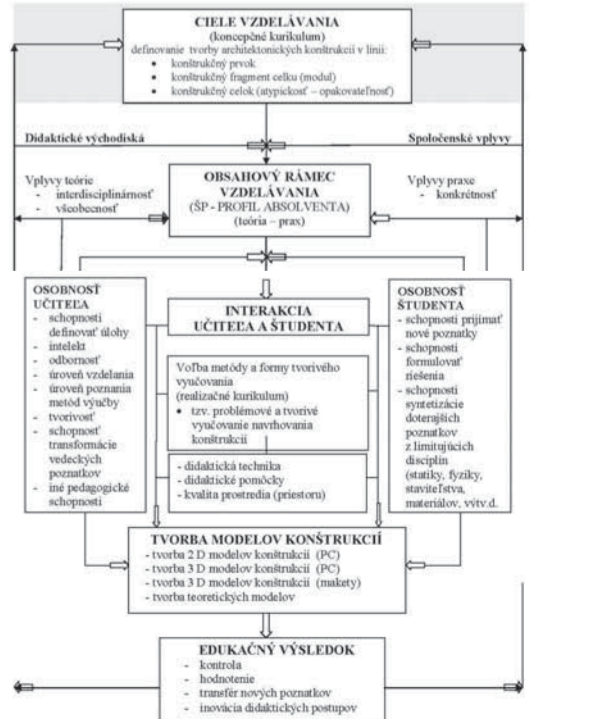
8. KARIÉRY RAST: K DEFINOVANIU FUNKČNÉHO MIESTA PROFESOR

Podľa VŠ je profesor zodpovedný za výskum a vzdelávanie v študijnom odbore a svojou činnosťou prispieva k rozvoju poznania v tomto odbore. Garantuje, alebo podieľa sa na garantovaní kvality a rozvoja študijného programu. Bolo by možno dobré najprv si zdefinovať pojmy: zodpovedný..., prispieva..., podieľa sa na garantovaní kvality... a následne z toho určiť „funkčný profil“. Najmä otázka kvality je vždy nejasná a každý má inú predstavu. Stanovíť kritériá a obrisy kvality je podľa mňa nevyhnutný krok (a to nielen u profesorov...).

K habilitáciami:
Vychádzajúc z odlišných vlastností osobnosti (v našom prípade pedagoga) nie je podľa mňa možné uplatniť zásadu, že úspešný absolvent doktorandského štúdia musí do 5 rokov habilitovať od získania PhD.

Dôvody:
1. Ak zoberieme model, že niekto zostane po škole na internej doktorandúre (väčšina) to znamená, že približne v 33 rokoch bude docent, dovolím si tvrdiť aj z vlastnej skúsenosti, že taký človek nie je celkom zrelý osobnostne a ani pedagogicky – česť výnimkám. Závisí to veľmi od individuálnych daností a schopností a od nich je potrebné odvíjať „povinné ambície“. Navyše ide o titul pomerne „vysoký“ veď za ním nasleduje už iba profesor.
2. Limit 5 rokov nie je vhodný ani z hľadiska možných osobných životných peripetií, kde človek v tomto veku väčšinou rozbieha svoj súkromný život, kde 5 rokov pri kumulácii pracovných a osobných „problémov“ je veľmi krátky čas.
3. Týmto by vlastne kategória odborných asistentov zostala len v polohe mladých pedagógov.

Obr.3 Schéma obecného didaktického systému v oblasti výučby konštrukcií (Ilkovič, 2008).

Je to otázka aj vnútorných ambícií – kvalitný odborný asistent v strednom veku, by tiež mal patriť do škály zamestnancov – je to na slobodnom rozhodnutí každého jednotlivca.

9. ZÁSADY VÝPOČTU PEDAGOGICKÝCH VÝKONOV – МОJ ПОНЯД

Pedagogické výkony považujem za „trvalo udržateľný“ problém fakulty, ktorý sa „poctivo dedí z generácie na generáciu“. Pritom nechceme vnímať všeobecný vývoj. Desaťročia bola (a je) základom tejto bilancie kvantifikácia vyučovacích činností delená (nekontrolované) na tzv. priamu a nepriamu činnosť. Azda všetci vieme (pamätáme ako to fungovalo pri bilancovaní, resp. (ne) kontrole uvádzaných údajov a tak sme si dlhodobo pestovali faľošné výkonné parametre, podľa ktorých sa fažiskovo delili finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu. Zásadný zlom v metodike financovania vysokých škôl bol v roku 2011, kde sa zmenil pomer prerozdelenia na základe hlavných činností vysokých škôl a to pedagogické a vedeckovýskumné činnosti do takmer rovnocenného pomeru. Tento fakt výrazne oslabil započítavanú zložku pedagogiky, ktorá mala doposiaľ v podmienkach FA rozhodujúci

význam pre pridelovanie prostriedkov na jednotlivé pracoviská. Tento (bývalý) pohľad si nosíme trvalo v sebe. Je načase urobiť systémovú zmenu v bilancovaní pedagogických výkonov. Je pravdou, že naša pedagogická činnosť je mnohostranná a tradične ju kategorizujeme na priamu a nepriamu. Dlhé roky voláme po zjednodušení vykazovania, ale na druhej strane chceme aj to pôvodné. Je to naša trvalá schizma.

Na kolégiách dekaný bol prezentovaný model bilancie výkonov (M1), ktorý vychádzal zo skutočnej dotácie hodín na počet študentov, ako priamy odraz objemu vzdelávania. Z tohto modelu vychádzajú aj iné univerzity. Boli k nemu zásadne pripomienky, ktoré, podľa môjho názoru, nemali objektívnu podstatu.

Východiská bilancie podľa modelu M2

a) Prednášky – rovnocennosť započítavania výkonov podľa hodinovej výmery uvedenej v študijných plánoch

b) Cvičenia – vytvorenie „modelovej študijnej skupiny“ – 25 študentov v teoretických predmetoch na ktorý sa prepočíta celkový počet študentov predmetu (v Š Urbanizmus 15 – 20 študentov) – celkový počet študentov programu

c) Ateliéry AN / UN a Ateliérovej tvorby – v tzv. veľkých ateliéroch 1 skupinu tvorí 5 študentov a pri tzv. malých ateliéroch 1 skupinu tvorí 10 študentov.

Takmer do bodky sa potvrdzuje mnou deklarovaná téza, že ústav (pracovisko), ktoré sa primeranou mierou nepodieľa na ateliérových tvorbách neprežije. Takto nám vznikajú pracoviská v tzv. červených číslach. Na mieste je teda otázka:

Tento stav je spôsobený ich malou produktivitou, slabým pedagogickým výkonom, nízkou bonitou ich pedagogických výkonov, alebo naopak je to dôsledok predimenzovaného započítavania tzv. veľkých ateliérov podľa malých počtov jednej skupine (5)? Uvediem príklad: Ak má pedagóg 5

študentov – diplomantov tak podľa zaužívaného modelu si započítava 15 hodín priamych výkonov týždenne. Pritom všetci veľmi dobre vieme, že to nie je skutočný hodinový výkon, ale vychádza z dotácie podľa učebného plánu. Odpoveď musí byť konsenzom, v opačnom prípade pôjde o len „barikádový“ spôsob riešenia z pozície sily.

Poznámky:

[1] Ilkovič, J.: Didakticko – metodologické problémy inovácie vzdelávacieho procesu v oblasti tvorby architektonických konštrukcií, Brno 2008

[2] Ilkovič, J.: Program pôsobenia vo funkcii vedúceho Ústavu konštrukcií v architektúre a návrh koncepcie rozvoja pracoviska. Bratislava, 2005, FA STU, 20 s.

Dňa 27.02.2012 sa na Fakulte architektúry STU v Bratislave uskutočnila vernisáž výstavy Voda a mesto – Bratislava (Petržalka) v konfrontácii s mestami okolitých krajín za účasti zástupcov MČ Petržalky, laickej a odbornej verejnosti a širokého záujmu médií.

Ateliérové práce poslucháčov 4. ročníka spracované pod vedením Ing. arch. Viery Joklovej, PhD. a Ing. arch. Juraja Furdíka, PhD. hľadajú nové nekonvenčné ideové námety na možné využitie tohto vzácného územia v Petržalke na pravom brehu Dunaja v bezprostrednej nadväznosti na obytné a rozvojové územia za Einsteinovou ulicou a v širšom kontexte na historické jadro a na staré a novoformujúce sa ľavobřežné nábrežie Bratislavy (Rázusovo nábrežie – Štúrova – Eurovea – Starý prístav).

Výstava je pokračovaním novej spolupráce medzi MČ Bratislava – Petržalka a Fakultou architektúry, ktorá sa začala úspešne rozvíjať minulý rok formou medzinárodnej letnej školy 2011 na ktorú tematicky vystavené práce nadväzujú. V nadväznosti na prednášky, materiály a podklady letnej školy 2011 poskytnuté od mestskej časti, magistrátu a ostatných spolupracujúcich organizácií (<http://urbanet.sk/>) študenti rozvíjali neštandardné námety na urbanistickú štruktúru

s využitím výhodnej polohy z hľadiska prírodných a priestorových podmienok a dopravných vzťahov s cieľom zlepšenia vzťahu voda a mesto, zúročenia prírodného potenciálu, odstránením komunikačných bariér k územiám za Einsteinovou ulicou a k existujúcemu ľavobřežnému centru Bratislavy. V nadväznosti na zameranie špecializovaného ateliéru výhodou práce bola možnosť využitia aktuálneho 3D modelu a ortofotomapy riešeného územia od firmy EUROSENSE S.R.O. (Slovakia). Počítačové spracovanie zobrazuje riešenú tému od reálnych záberov až po futuristické, ktoré vzhľadom na krátkosť spracovania snád niekedy priestorovo uletia alebo pôsobia futuristicky, ale na druhej strane dokladujú zručnosť niektorých poslucháčov v nových technológiách. Hlavnou črtou väčšiny prác je uvedenie si výrazného potenciálu petržalského nábrežia Dunaja. Vystavené práce hľadajú odpovede na riešenie vzťahu vodného toku a nábrežia, riešenie systému zelene v nadväznosti na Sad Janka Kráľa a v širšom kontexte na pravobřežné lužné lesy Dunaja a zeleň Chorvátskeho ramena. Inšpiratívnu časťou prác je hľadanie možnosti a foriem prepajenia nábrežia s územím za Einsteinovou ulicou, či už doplnením lúčok, dôsledným prekrytím alebo vytvorením kompaktných prepajení v nadväznosti

CAD 2011 MEDZINÁRODNÁ ŠTUDENTSKÁ SÚŤAŽ A VÝSTAVA

V utorok 13. marca 2012 sa vo foyeri Fakulty architektúry STU v Bratislave uskutočnila vernisáž výstavy 12. ročníka Medzinárodnej študentskej súťaže CAD 2011 o najlepšiu študentskú ateliérovú tvorbu spracovanú pomocou CAD technológií za rok 2011. Súčasťou vernisáže bolo aj vyhlásenie výsledkov súťaže a odovzdanie cien pre víťazov. Tak ako v minulosti, aj tentoraz zorganizoval celú akciu pod záštitou dekaný Fakulty architektúry doc. Ing. arch. L. Vitkovej, PhD. Kabinet počítačových a multimediálnych disciplín (garant súťaže a výstavy – Ing. arch. Juraj Furdík, PhD.). Súťaže sa zúčastnilo 46 študentských posterov zo štyroch krajín: Slovenska, Belgicka, Švédska a Českej republiky.

Odborná porota zložená z radov pedagógov FA STU v Bratislave, ako aj zo zástupcov softvérových spoločností hodnotila študentské práce v troch kategóriách: Architektúra, Urbanizmus a Interiér + dizajn. Výsledky súťaže:

KATEGÓRIA ARCHITEKTÚRA:

1. Miesto: **STRAKA, Miro** - **Skypark** (škola: VŠVU Bratislava, použitý softvér: Rhinoceros, Grasshopper, 3DS Max, V-ray)
2. Miesto: **KURIC, Tomáš** - **Univerzitné centrum STU - Atelier 3** (škola: FA STU Bratislava, použitý softvér: AutoCAD, Revit, 3DS Max, Photoshop, CorelDraw)
3. Miesto: **NÉMETH, Tomáš** - **VARGA, Matúš** - **Bratislava - Filiálka** (škola: FA STU Bratislava, použitý softvér: Allplan, SketchUp)

KATEGÓRIA URBANIZMUS:

1. Miesto: **PIPIŠKA, Filip** - **PRIKLER, Filip** - **RAČKO, Roman** - **RAJČAN, Martin** - **Waterfront Areas in the City - Danube, Bratislava - Petržalka** (škola: FA STU Bratislava, použitý softvér: Cinema 4D, Photoshop)
2. Miesto: **BUFFA, Peter** - **PAVLÁSKOVÁ, Katarína** - **Revitalizácia areálu Dimitrovka Istrochem, Bratislava** (škola: FA STU Bratislava, použitý softvér: Cinema 4D, AutoCAD, Photoshop).

3. Miesto:

SLAMEN, Jakub - **ŠIMKO, Ján** - **UHRÍKOVÁ, Alíca** - **VYHLIDALOVÁ, Dominika** - **Waterfront Areas in the City - Danube, Bratislava - Petržalka** (škola: FA STU Bratislava, použitý softvér: AutoCAD, Cinema 4D, SketchUp, Photoshop).

KATEGÓRIA INTERIÉR + DIZAJN:

1. Miesto: **NAGYOVÁ, Erika** - **Kaderníctvo - Capelli Hairdesign** (škola: FA STU Bratislava, použitý softvér: AutoCAD, SketchUp).
2. Miesto: **KRČOVÁ, Alena** - **Robot Mechanical Hand - animácia** (škola: FA STU Bratislava, použitý softvér: 3DS Max, Photoshop, Windows Live Movie Maker)

Celé podujatie bolo realizované s podporou Fondu architekta Emila Belluša. Súťaž sponzorsky podporili hodnotnými cenami softvérové spoločnosti: Academy X s.r.o., Autodesk spol. s r.o., CAD EXPERT s.r.o., NEMETSCHek Slovensko, s.r.o. a mediálne spoločnosti Vydavateľstvo Eurostav spol. s r.o., Vydavateľstvo YUDINY. Výstava študentských prác trvala vo foyeri Fakulty architektúry STU v Bratislave do 23. marca 2012 a za tento krátky čas sa tešila veľkému záujmu nielen zo strany študentov.

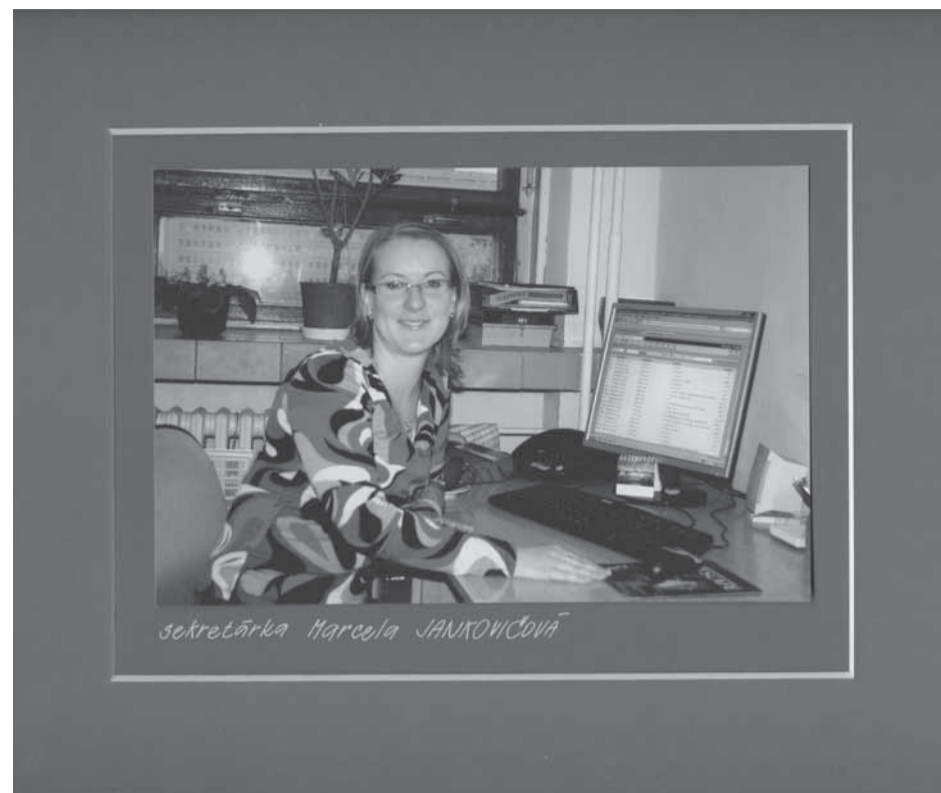
–Ing. arch. Juraj Furdík, Ing. arch. Rostislav Ondruš, Foto: Milada Kováčsová–

VÝSTAVA MOBEX 2011–2012

VODA A MESTO – BRATISLAVA (PETRŽALKÁ) V KONFRONTÁCIÍ S VÝZNAMNÝMI CENTRAMI KRAJÍN V4

A

ZA MARCELKOU VISKUPIČOVOU – JANKOVIČOVOU

Keď prišla v septembri 1998 mladučka Marcelka Viskupičová, krátko po maturite, na Katedru výtvarných disciplín Fakulty architektúry, netrvalo dlho a mali sme všetci pocit, akoby tam s nami to mladé dievča pracovalo odjakživa, akoby tam bolo vždy s nami.

Mysleli sme si, že to tak bude aj naďalej, pretože logika času a vecí mladého dievčaťa sa zdala a mala byť taká.

Hoci Marcelka cestovala každý deň z Horných Orešian do Bratislavy, prichádzala ráno na

katedru vždy prvá. A bola to ona, kto tam prinášal svetlo, slnečné teplo a optimizmus.

V dobrej pozitívnej nálade, s úsmevom a ochotne zvládala svedomite všetky pracovné povinnosti a vždy perfektne.

Bola rovnako oporou pre pedagógov ako aj pre študentov a často úspešne zvládala aj úlohu diplomatického a korektného vyjednávača medzi nimi, pretože s Marcelkou sa šírila vždy a všade dobrá priateľská atmosféra.

Marcelka nikdy nezabudla diskretné pripomenúť pracovné povinnosti a rovnako pozorne nezabúdala na výročia a sviatky kolegov vo svojom okolí. Mnohé pracovné kontakty sa časom zmenili na pekné, pevné a úprimné priateľstvá.

Vďaka Marcelke vnímame aj Horné Orešany ako miesto, kde Marcelka žila, kam sa rada vracala ku celej svojej rodine, ktorú mala tak veľmi rada.

Milá Marcelka, nechce sa nám uveriť, že sa s Tebou lúčime, lebo všetci sme to plánovali inak.

Zostávaš s láskou v našich srdciach, odpočívaj v pokoji.

Milan Lukáč

Horné Orešany, 15. marec 2012

INFORMAČNÉ LISTY FA STU BRATISLAVA

ročník 19, 2011/2012, # 8 apríl

Prvý raz vyšlo ako Informačný bulletin v marci 1992.

VYDÁVA: FA STU, Námestie slobody č. 19, 812 45 Bratislava

ŠÉFREDAKTORKA: Ing. arch. Irena Dorotjaková

KONTAKT: 0918 665 026, 02 / 5727678

E-MAIL: dorotjakova@fa.stuba.sk

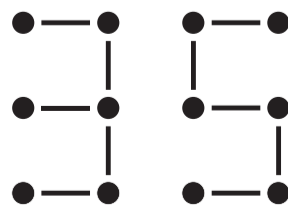
DIZAJN/LAYOUT: Lenka Hámošová

FOTOGRAFIE: Milada Kováčsová, Mgr. art. Matej Kováč,

Ing. arch. Irena Dorotjaková, archív FA STU

ISSN 1337-2475

REGISTRÁCIA MK: EV 2962/09

ROKOV
FAKULTY
ARCHITEKTÚRY
STU 1976–2011